

INDEX PRO CIRCULARIBUS A. 1882.

Agárd	58.
Andrin	50.
Áta	58.
Baán	59.
Babarcz	59.
Bányász	38.
Benge	54.
Benyovszky	24.
Bereczk	50.
Bezedek	44.
Bitá	69.
Bogyó	69.
Bodnár	3.
Brem	29.
Cathedra Juris eccl.	21.
Cathedra ling. orient	21.
Chalupni	24.
Census Capit. fund.	41.
Conferent. Ludir.	33.
Cser	24.
Data statist.	3.
Dispens. matrim.	25.
Ditrich	45.
Dunaföldvár	47.
Egerszegh	44.
Ehrenhaft.	32.
Encyclicae de S. Franc.	61.
Erdélyi	59.
Examen synodale	5.
Extractus matric.	39. 45.
Frischauer	32.
Fülöpp	24. 50.
Gasparich	22.
Glatt	24. 50.
Greksa	50.
Grosz	42.
Gruber	29. 59.
Gruzling	24.
Gyubek	22.
Heid	59.
Helységnevtár	4.

Herczeg-Szőllős	53.
Hervanek	58.
Horváth	24. 50.
Immatriculatio neonator.	46.
Katterik	23.
Károly	5.
Kebeley	37.
Koleszár	50. 55.
Kovács	24. 29. 50.
Kömlőd	49.
Kökény	28.
Kristóf	50.
Krisztanics	54.
Kuzmics	5.
Lackenbacher	42.
Laubhaimer	24.
Laufer	22.
Lex de clericis & docentibus	55.
Lichtfusz	5.
Markovics	50.
Martonfa	43.
Matrim. alienigenar.	2.
Matrim. militum	68.
Mohács	24.
Mucsi	49.
Nagy-Vejke	45.
Németh	38.
Német-Egregy	39.
Nociva agriculturae animalia	23.
Nyárády	50.
Obolus Petri	7. 52.
Orestean	3.
Ozora	43.
Paks	44.
Pencz	48.
Percze	22.
Petrovics	24.
Pécs-Baranyai Kertészegylet	69.
Péhm	50.
Pflisterer	48.
Pigneraticiae litterae	26.

Pölöske	4.
Prebek	22.
Preller	24.
Puhár	3.
Püspök-Bogád	36.
Rathmann	50.
Razgha	50.
Restaur. Eccl. Cathedr.	31.
Romaisz	29. 50. 54.
Rosenzweig	32.
Schippert	32.
Schmid	38.
Scholarum ampliatio	47.
Scholarium conscriptio	41.
Schwarez	26.
Sellye	39. 48.
Singer	3.
Staurovszky	26.
Strasser	23.
Strechay	19.
Societas S. Ladisl.	49.
Sublevamen familiar. milit.	37.
Stefánovics	69.
Stockinger	54.
Surdomutor. institutio	19.
Szalay	50.

Szászvár	54. 58.
Szent-Dienes	28.
Szent-Márton	47.
Szekeres	50.
Szerényi	54.
Szilágy	43.
Széplaky	19.
Takó	4.
Theses theol.	4.
Tirolenses damnificati	51.
Tokody	32.
Troll	48.
Troll fund. pro sacerdot.	1. 46.
Troll fund. pro doc.	1.
Tymbrum	27.
Varga	24. 53. 54.
Véménd	54. 69.
Walter	50.
Weisz	54.
Wlasics	53.
Zányi	59.
Závod	53.
Ziskay	32.
Živić	1.
Zomba	40.
Zsuljevics	50.

I.

105

1882

Anno elapso 1881. die 16-a Decembris pie in Domino obdormivit Carolus Živić VADiaconus et parochus Harkanovcensis. Natus a. 1818. presbyter ordinatus a. 1843. duobus annis munere Notarii Consistorialis functus anno 1851. parochus Harkanovcensis est factus & a. 1879. VADiaconus Districtus Valpoensis nominatus.

(Carolus Živić mortuus.)

In Cuius animae refrigerium quivis sacerdos dioecesanus tria sacra persolvere meminerit.

106

1882

Subsidium e fundatione Rssmi Francisci Troll pro egenis et aegrotis sacerdotibus facta redundans, pro anno 1881. obtinuerunt: Franciscus Kiss, em. par. Baranyavárensis; Joannes Plosser emer. parochus Mszlaensis; Gabriel Vlasics, parochus Herczeg-Szóllősen-
sis; Stephanus Komáromy, parochus Felső-Ireghensis; Joannes Simonka, emer. parochus Szálkaensis; Sigismundus Pártos, parochus Várdombensis; Antonius Szauder, parochus Göresönyensis; Sigismundus Szántó, parochus Kajdacsensis; Adolphus Wagner, curatus Tengődensis; Ludovicus Strechay, parochus Bikalensis; quorum quisque, competentem sibi taliter summam 100 flnor. a curatore fundationis Rssmo Aloysio Girk erga apocham recipere poterit.

(Subsidium sacerdotum e fundatione Franc. Troll.)

107

1882

Fundamento propositionum per Districtus e congregationibus autumnalibus factarum, subsidium ex altera eiusdem Rssmi Troll fundatione, quam in sublevamen-
docentium fecit, proveniens, pro anno 1881. sequentes obtinuerunt docentes:

(Subsidium docentium e fundatione Franc. Troll.)

E districtu	Quinque-Ecclesiensi:	Joannes Schmidt docens in Töttös.
"	"	Németiensi: Josephus Tömöri docens in Ócsárd.
"	"	Sz.-Lőrinczeni: Josephus Herendy docens in Sz.-Dienes.
"	"	Siklóseni: Franciscus Bunyevác docens in Petárda.
"	"	Dardensi: Nicolaus Karl docens in Kácsfalu.
"	"	Baranyavárensi: Franciscus Jung docens in Battina.
"	"	Mohácseni: Aloysius Ruzsinszky docens in Udvar.
"	"	M.-Kéméndeni: Petrus Hübner docens in Szabar.
"	"	Bólyeni: Stephanus Heyer docens in Versend.
"	"	Pécsváradeni: Josephus Horváth docens in Kékesd.
"	"	Mágocseni: Petrus Schetl docens in Györe.
"	"	Gödrensi: Josephus Farkas docens in Vásáros-Dombó.
"	"	Szigetvárensi: Ludovicus Páhok docens in Bánta.
"	"	Valpóeni: Josephus Schrempf docens in Josefsdorf.
"	"	D.-Miholceni: Valentinus Gerstner docens in Podgajce.
"	"	Bonyhádensi: Joannes Pausch docens in Belác.
"	"	Dombovárensi: Michael Tóth docens in Szakál.
"	"	Értényeni: Antonius Mezei docens in Nagy-Szokoly.
"	"	Simontornyaeni: Ignatius Csukly docens in Regöl.
"	"	Duna-Földvárensi: Paulus Szandtner, docens in D.-Földvár.
"	"	Szegzárdeni: Mathildis Bányik docens in Tolna.
"	"	Völgységensi: Michael Hiller docens in Szakadát.

Nominati hic docentes, per suos parochos congrue edocti, apocham de 50 flnis a. v. adornent (cum tymbro 19 xr.) hancve via Officii VADiaconalis Rssmo Domino Antonio Dobszay Cassae gener. fund. dioec. administratori submittant, qui praefatam summam eisdem eadem via consignabit.

122

1882

(Intimatum
Exc. Ministe-
rii de
matrimonio
indigenarum
cum alieni-
genis.)

Ex Regno Hungariae oriundi, qui matrimonium cum alienigena inire inten-
dunt testimonio indigent per Ex. R. H. Ministerium Cultus & publ. Institutionis
adornando, — prout sequitur.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől, 25 eln. sz. Nagyméltóságú
Püspök Úr! Magyarországi illetőségű egyének részére, a birodalmi tanácsban kép-
viselt országokban vagy külföldön köttetni szándékolt házasság céljából, kizárólag
ezen ministerium által jogérvényesen kiállitható bizonyítványok az illeték szabás 21
tételének a) aa) pontja értelmében 1 frtos bélyeggel levén ellátandók; ezentul ily
bizonyítvány kiadására célzó minden folyamodványhoz, vagy 1 frtos magyar bé-
lyeg, vagy az annak megfelelő érték készpénzben lesz annyival inkább esatolandó,
minthogy annak hiányában a folyamodványok kiegészítés végett vissza fognak küldetni.

Van szerencsém erről Nagyméltóságodat szives tudomás végett értesíteni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapesten, 1882 január hó 13-án Trefort.

123

1882

Regnicolare Officium statisticum submisit phyliras pro datis statisticis cinnandis; quas $\frac{1}{2}$ advolutas DD. Parochis cum eo consigno, ut eas rite impleant & ad summum mense Martio competenti Jurisdictioni Civili tradant.

(Data statistica.)

124

1882.

Vallás és közoktatási m. kir. Ministertől. 34935. szám. Singer Xavériának a szatmári kath. tanítónő-képezdében 1870. évi augusztus 4-én 10 sz. a. nyert tanítónői bizonyítványa állítólag elveszvé, semmisnek nyilvánittatik és nevezett részére f. é. november 9-én 60 sz. a. annak jogérvényes másodlata kiadatott.

(Singer Xaveria, Steph. Bodnár, Puhár Petronella, Demetrius Orestean obtinent duplicatum testimonii.)

Miről van szerencsém a főtisztelendő hatóságot, a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapesten, 1881. évi Deczember hó 5-én. A miniszter meghagyásából. Gönczy Pál miniszteri tanácsos.

Vallás és közokt. m. kir. Minisztertől. 33766. sz. Bodnár Istvánnak az 1875. évben 1. sz. a. a szepeshelyi r. kath. tanító-képezdében nyert képesítési oklevele állítólag elveszvé, ezennel semmisnek nyilvánittatik, s nevezett részére f. é. november hó 6-án a f. é. október hó 21-én 30714. sz. a. itt kelt rendelet alapján annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főtiszt. egyházm. hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest 1881. November hó 23-án. A Minister meghagyásából: Gönczy Pál miniszteri tanácsos.

A vallás és közoktatási magy. kir. Ministertől. 36185. szám. A Puhár Petronellának 1875. évi julius 31-én 33. sz. a. a zágrábi apácza zárdában levő tanítónő képezdében kiadott képesítő oklevele állítólag elveszvé, az a Horvát-Szlávon-Dalmát kir. kormány által semmisnek nyilvánittatott, és nevezett részére f. é. november 21-én 242 sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiállittatott.

Miről van szerencsém a főtiszt. egyházmegyei főhatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest 1881. Deczember 13-án. A Minister meghagyásából: Gönczy Pál ministeri tanácsos.

Vallás- és közoktatásügyi magy. kir. minisztertől. 36781. szám. Az Orestean Demeter részére a nagyszebeni gör. kel. főegyházmegye consistoriuma által 1876. évi október 6-án 2683. sz. a. kiállított elemi tanítói oklevél állítólag elveszvé, ezennel semmisnek nyilvánittatik s nevezettnek f. é. november 10-én 3081. sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főtisztelendő egyházmegyei hatóságot — a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1881. deczember hó 20-án. A miniszter meghagyásából: Buzogány Áron, osztálytanácsos.

125

1882

(Alexander
Takó a mu-
nere docendi
privatus.)

Vallás- és közokt. m. kir. minisztertől. 37496. szám. A magyar kir. Curia mint legfőbb ítélőszék Takó Sándor volt szombathelyi közs. elemi népiskolai oktatót f. é. márczius 2-án 9460/1880. sz. a. kelt ítéletével természet elleni fajtalanság vétsége miatt egy évi fogházra ítélvén s az eljárási és rabtartási költségek megtérítésében elmarasztalván, nevezett tanítót a tanítói pályáról eltiltandónak találtam.

Miről van szerencsém a főtisztelendő egyhm. hatóságot tudomás és további intézkedés végett értesíteni. Budapest, 1881. deczember hó 19-én. A miniszter meghagyásából: Buzogány Áron, osztálytanácsos.

126

1882

(A magyar
korona
országainak
helységnevé-
tára)

Michael Kollerfy, secretarius ministerialis ex Officio statistico regnicolari edere parat opus, cui titulus „A magyar korona országainak helység névtára,” quod complectitur etiam data relationis ecclesiasticae per Joannem Dvorzsák presbyterum Dioecesis nostrae multo labore concinnata. Pretium operis est 6 flnor; ad quod expediendum Praenumerantes per editorem provocabuntur mox ac opus ad lucem publicam prodiverit.

127

1882

(Concursus
pro statione
docentis in
Pölöske.)

A magyar-széki anyaegyházhoz tartozó Pölöske fiokközségben üresedésbe jött kántortanítói állomásra f. é. február 16-ig pályázat hirdettetik. A pályázók folyamodványait egyéb irataikkal a ker. esperes és tanfelügyelőhöz küldjék Abaligetre. (Pósta: Magyar-Szék)

Az állomással összekötött jövedelem a következő: 1. Tisztességes lakás és megfelelő nagy belsőség. — 2. Minden telkes pár után 1 nyolczada buza és 10 kr; minden kisházas pár után 70- és zsellérektől 35 kr. — 3. Minden szőlősgazdától pár után 4 itcze bor. — 4. Tandij fejében 30 frt. — 5. 9 □ hold szántóföld, melyet a tanító maga művel. — 6. 1/2 negyed telék, melyet a község mindenkép művel. — 7. Kaszáló, melyen 3 szekér széna s ugyanannyi sarju terem, melynek lekaszálása és betakarításáról szintén a község gondoskodik. — 8. A községtől évenként 10 fuvar: 4 □ öl fa. — 9. A harangozásért minden telkes pár után 1 nyolczada buza; nagy-temetéstől 70; kis-temetéstől 35 kr.

23. sz. sz.

1882

(Theses theo-
logicae.)

Theses theologicae per omnes ad id obligatos resolvendae anno currente sunt sequentes:

a) Pro corona vernali e Theologia Morali: „Existit lex aeterna, h. e. ratio seu conceptus ordinis a creaturis servandi ab aeterno in Deo existens, a qua omnes aliae leges derivantur, cuive omnes creaturae subijciuntur.”

b) Pro corona autumnali e Jure Canonico: „A római pápa világi fejedelemsége a legjelesebb jogczimeken alapul és az egyház független kormányzására elkerülhetlenül szükséges.“

8. szt. sz.
1882

Diebus 30-ma et 31-ma Decembris 1881. examen synodale subivit Ferdinandus Lichtfusz Cooperator Szántóensis in sex annos valiturum. (Examen synodale.)

128
1882

Praesentibus notum reddo terminum examinis synodalis a. c. servandi in dies 29-am et 30-mam Augusti defixum esse. (Terminus examinis synodalis pro a. 1882. designatur.)

Ignatius Károly, parochus Quinque-Ecclesiensis ad. S. Augustinum nominatus est Assessor S. Sedis Consistorialis. (Personalia.)

Josephus Kuzmics, parochus Radikovcensis nominatus est parochus Harkanovcensis.

Datum Quinque-Ecclesiis die 20-a Januarii 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

II.

212

1882

VENERABILES AC HONORABILES FRATRES ET FILII DILECTISSIMI!

Quintum perficimus anni circulum, a quo placuit Deo miserenti Me, cor-
nae vestrae, Praesulem implectere et praeficere vobis, Fratres et Filii Dilectissimi,
in agenda summa illa causa quae animarum est, animae enim causa, ut ait S.
Augustinus, omnis religio. (Util. cred. 7.)

(De colligen-
dis Obolis
S. Petri.)

Dumque transactos vobiscum annos et dies cogito, gratias ago, cum Apo-
stolo, super communicatione vestra in Evangelio Christi; confidens hoc ipsum quia
qui coepit in vobis opus bonum, perficiet. (Phil. 1.)

Perlustrans quippe, paterne visitando, varias regiones huius Ecclesiae Meae,
non sine animi consolatione vidi: plurimorum inter vos Deo dignam conversationem;
evangelii praedicandi studium; circa fideles curae vestrae commissos impigram sol-
licitudinem pastorem; ac vel maxime Spiritum illum in visceribus rectum, quo
a doctrinis variis et peregrinis, quae non prosunt ambulantibus in eis, abhorrentes,
sincera, ut ministros Christi decet, fide incedentes, gratia stabilire conamini corda
vestra, servientes non mundo qui mutatur et transit, sed Christo qui est heri et
hodie et manet in aeternum.

Haec inter vos foris agens, haec consultationes vestras corales domi
perlustrans, haec actus vestros, quibus pro catholicis principiis, pro familiae, pro
scholae, proque omnigenae reipublicae christianae integritate publice etiam instare
non desistitis, — observans: non possum non, dum vos, hodie alloquor corde gra-
tulari, ob Eius, cuius ministri facti estis, dona in vobis, — precando ut det vobis
Deus porro quoque corroborari ac, in medio multimodae perversitatis, sine querela
et reprehensione esse magisque abundare in eodem sensu. (Philipp.)

State igitur firmi et fideles in officiis graduum vestrorum, animati Spiritu Ecclesiae, ceu viva membra ministerialia illius vivi corporis, quod non quadam confusione permixtum, neque singulis in indiscretum acervum et informem cumulum adunatis, sed per fidei unitatem, per charitatis societatem, per operum voluntatisque concordiam, per Sacramenti unum in omnibus donum, unum est. S. Hilarius.

Quod quidem fiet, si Eius vocem diligenter attenderitis, Eius dignitatem quam fidelissime suspicere ac tueri omnimode contenderitis: quem Dominus ipse, semper vivae Suae Ecclesiae, Caput et Fundamentum, Suae Sponsae mysticae praecipuum ornamentum, et ovilis Pastorem, ministris inquam Suis aequae ac fidelibus omnibus, Patrem — et Regni Sui visibilis in terris, Vicaria ratione, Regem Principemque dedit.

Dominus siquidem, dicente S. Leone Magno, Ecclesiam, vita et firmitate corroborans, Suorum munerum sacramenta ita ad ceterorum ministrorum officium pertinere, voluit, ut ea, principaliter, in Apostolorum omnium Primo et Summo collocarit; ut ab ipso, Capite omnium, dona sua velut in omne corpus diffunderet, et exsortem se intelligere debeat mysterii divini qui auderet a Petri soliditate recedere (cp. 10.) ac docente S. Augustino: „sicut in Salvatore erant omnes causae magisterii ita, post Salvatorem, in Petro omnes continentur; ipsum enim instituit Caput omnium ut Pastor esset gregis dominici (V. et N. Test. qu. 75.)

Hac fide, hoc animo vobis, Dilectissimi Fratres et Filii, praeesse, ac una vobiscum, inde a Meo ad vos ingressu, ministerio defungi sollicitus: vehementer impulit Me animus meus festinare illuc quo omnem convenire oportet Ecclesiam; ac videre coramque pronus venerari Successorem Petri, quem ipse Gentium Apostolus, tametsi eximium vas electionis, honoris exhibendi causa, adeundum duxit. Gal. 1.

Neque reticere possum, quantum honorem persenserim et quantum gaudium spiritus, ubi, cum Jesu Christi in terris Vicario, spatio quinque quadrantum horae constitutus: Ejus eximiam vereque coelestem sapientiam demirandi, vigilantissimam omnium omnino sollicitudinem abunde experiendi, paterna consilia et hortamenta excipiendi, proque vobis et cunctis fidelibus meis Apostolicam Eius Benedictionem recipiendi, Mihi felix, nullaue unquam memoria oblitteranda obvenit occasio!

Erigebatur animus in conspectu sublimis Majestatis illius, toti orbi terrarum venerabilis, omnium christianorum Patris (Ennod. Pat.) Cuius Romanam, Apostolicam, Sedem, protestante S. Pio II. non principes, non reges, non imperatores sed neque potentes populi aut patrum vel etiam conciliorum decreta fixerunt et erexerunt, neque ulla fluxa hominum mortalitas instruxit sed illud ipsum Verbum per quod coelum et terra creata sunt, praesagio prophetarum et apostolorum testimonio constituit; martyrumque sanguine rigatam, imperialis quoque sedis adeptione munivit (Orat. in Conv. Mantuano 1459.)

Ac certe quidem saluberrimo Divini Numinis consilio factum est, ut Romanus Pontifex temporali etiam dominatu gaudeat, qui Eidem securitatem praeberet; ne, qui, ceu Pastor omnium, omnibus, etiam regibus et principibus, praeest, ulli

subjectus, in coelesti plane sua missione, ad salutem cunctorum exequenda et in Ecclesia universa libere ac fortiter gubernanda, quoquomodo impediatur; quique, temporalis dominatus, etsi non abundantia sufficientia tamen simul Eidem praeberet subsidia et media quibus ad regimen totius Ecclesiae sustinendum indiget,

Quis enim inficias iverit Jesu Christi in terris Vicario et Summo Antistiti ac Patri christianorum omnium, populorum peraeque ac principum, necessaria esse media quibus et Majestatem Summi Pontificatus sustinere ac tueri; et oneribus regendae et gubernandae universalis Ecclesiae Christi, toto orbe terrarum diffusae, par esse possit? Unde enim secus Legationes apud Principes et Reges cum Dignitate intertenere; Officiis et Congregationibus, ad totius qua late patet Ecclesiae negotia procuranda et expedienda necessariis, providere valeat? Aut quomodo sine mediis temporaneis missiones apostolicas in exteris oris conservabit? Quomodo Instituta et Collegia, s. eruditioni, literis, artibus, educationi et millenis beneficentiae muneribus inservientia, quae in sede Matris et Magistrae omnium Ecclesiarum omnium minime abesse possunt, fovebit? verbo quo modo et ratione, nisi de mediis temporalibus, multiplicibus et pene innumeris, quas universalis Ecclesiae gubernatio exigit, quotidianis necessitatibus; succurret?

Haec omnia „ex adeptione illa imperiali,“ qua divina „Providentia Sedem Romanam Apostolicam munivit“, tametsi non magna nec opulenta, olim suppetebant. Ut Adeo Patrimonium S. Petri in veritate fuerit Patrimonium totius Ecclesiae Christi.

Sed eheu quae facies rerum nunc! Patrimonium Petri et Ecclesiae, unde his omnibus pontifices romani providebant, a teterrimis et vaferrimis Ecclesiae hostibus iampridem direptum et occupatum. Direpta occupata et spoliata plurima instituta et collegia; immo, ut verum dixerim, ipsa omnis per Italiam Ecclesia. Ut adeo Pontifex Romanus, nunc dierum, non illis modo quibus antea communiter providere debeat necessitatibus et indigentis, Ipse egenus et pauper, verum et multis aliis, despoliatis egenis et ad paupertatem redactis, e propria, quam patitur, penuria succurrere abundantius. — Insuper Ipse, captivus, neque pedem ex aedibus movere potest adeo ut, quod non pridem, toti orbi catholico sociati, ingemuimus, nec Sacrae mortui, exuviae Pontificis vel ad ipsum communem requiei locum, omnibus etiam paganis sacrum, sine turbis conciendis et malevolorum qui Eum captivum tenent, impetitionibus, ejulationibus et blasphemis exire permittantur.

Ipse vidi et, animo vehementer commoto, expertus sum, dum nuper, autumnii tempore, Apostolorum limina veneranti et ad beatos Sanctissimi Domini Pedes provoluto inaestimabilis de ore ad os loquendi obtigit gratia: Jesu Christi in terris Vicarium praeter innumeras Apostolici muneris curas et, quae Eum circumdant et aliae aliis in dies accumulatur, afflictiones et tribulationes, caetera inter ob id etiam affligi quam maxime et paene contabescere, quod vel summe necessariis quandoque destituatur adjumentis quibus, pro paterno cordis affectu, nedum indigentibus qui ad Eum oculos levant, verum nec quotidianis administrandae Ecclesiae negotiis et necessitatibus sufficere valeat.

Ecce ergo illum rerum statum et illam conditionem quam pridem optantes depraedicaabant Ecclesiae catholicae hostes. Illum inquam rerum statum, in quo, secundum mentem illorum, Pontifici sive aliis Antistitibus non fundos possidere aut plane terrestri regno et principatu gaudere, verum amor filiorum inniti et ex eorum fide charitate et devotione, quae Dignitati Religionis et Suae conveniunt expectare et repetere condeceat!

Haec deridentium utique magis erant quam serio loquentium, ut eventus sat superque docuit. Prophetabant tamen, aliquomodo, velut ille condamnatus, qui fuit pontifex anni illius. (Joan. 11.)

Enimvero, quis alter communi Patri, in hac rerum conditione suppetias ferat nisi ipsi filii? Quorum amor et, operibus foecunda, charitas Vicario Christi tam parum deesse potest quam firma et in aevum duratura est illa eius Paternitas quam Ei Christus dedit et cui, portis inferni validiorem, nec ullis conatibus unquam prosternendam, ipsam Suam Ecclesiam, superstruxit.

Atque hinc, ex hac filiali charitate et pietate, ortum est illud, pulcherrimum certe, angelis et hominibus dignum visu spectaculum, quod a viginti et amplius annis exhibent christifideles, per orbem diffusi dum undique stipem afferunt suam Christi in terris Vicario, nec patiuntur ut, communi omnium Patri sub hostili potestate constituto, media desint, tum ad Summam Summi Pontificatus dignitatem sustinendam cum ad regimen universae Ecclesiae procurandum; — illa inquam Oboli Sancti Petri pia institutio et admiranda catholicae pietatis manifestatio, quae, per omnes orbis terrarum partes inducta et propagata, non immerito suspicitur ceu alterum, immo nunc dierum unicum, providentiale medium, unde Pater Christianorum Suis et omnium Ecclesiarum orbis indigentis succurrere ac immanes difficultates, ex violenta bonorum Apostolicae Sedis direptione et occupatione provenientes, quoquomodo superare aut mitigare possit ac valeat.

Neque nos ipsi, Dei, in hac Alma Dioecesi, ministri ab egregia idmodi catholicae pietatis manifestatione, inde a primo eius exortu, eramus alieni aut in prosequendo idmodi amoris filiorum studio et officio plane desides aut tardi. Quin immo iam piae memoriae Praedecessor Meus Georgius, statim atque calamitates S. Sedis Apostolicae ingruiebant, literis circularibus, anno 1865. per Dioecesim dimissis, ad exemplum ceterorum Regni Episcoporum, tenerrima pietate et penetrantissimis argumentis, ex ipsa beneficentia Romanorum Pontificum, genti nostrae hungariae et patriae apostolicae per decursum saeculorum abundantissime nunquam non exhibitis, haec amoris documenta exhibenda suasit totumque colligendorum Obolorum S. Petri negotium sapienter nonminus quam practice coordinavit et constabilivit.

Cum paterna prorsus complacentia vobis testimonium reddo, vos huic Praesuleae dispositioni, quantum ad vestra oblata spectat, nonmodo hucum hilari vultu respondisse, verum etiam, pro egregio spiritu vestro, id quod praescriptum est nunquam non cumulatus praestitisse. Et ex his piis oblatis vestris sacerdotalibus coalescit illa plurium centenorum florenorum summa quae partem efficit subsidii, quod, haec alma Nostra Dioecesis, quotannis Sanctissimo Domino offerre solet.

Verumtamen quantum ex hac laudabili pietate et promptitudine vestra haurio animi solatium, tanto dolore Me ac certe etiam vos affligit illud innegabile factum, quod, pia plebs catholica, populus videlicet fidelis ipse, in his charitativis symbolis, de suo quoque augendis, exiguam aut prorsus nullam partem capiat; et dispositiones intimati dioecesani de anno 1865., hoc sub respectu, qua de causa Mihi non liquet, radices non fixerint aut fructus certe non ferant.

Quum tamen recte ea sit, institutionis obulorum, nativa species et ille salutaris scopus, ut ex multorum minutis denariis, exurgat magnis indigentis sufficiens auxilium Patri omnium; qui quidem Pastor est pastorum sed Pastor est etiam suarum ovium.

Ac certe quidem, Dilectissimi, intelligi vix potest, quomodo pius secus populus noster christianus et rei catholicae satis devotus, adhibito aliquantulo zelo pastoralis, ab implendo idmodi pietatis officio ultro possit esse alienus?

Qui enim fieri possit ut non aliqua libenter ex animo praestent, etiam fideles ipsi, cum audiunt et satis impense et frequenter percipiunt Patrem, quem amant, ab hostibus oppressum, spoliatum et indigum? Et qui fieri possit ut simodo vos, exiguis colligendi minutiis ac molestiis vos submittere non gravemini, ipsi quoque suos per annum denarios non propinent?

Ad haec itaque nunc vestram pastorem curam et sollicitudinem praecipua quadam ratione provocandam duxi; nullus dubitando, fore ut, ubi parochorum abundaverit pietas et sollicitudo, haec Mea praesulea vota effectum sint optabilem consecutura.

Quis enim amabo, Dilectissimi, fidelium est, qui in hoc ovili Christi, in hac una, sancta, catholica et apostolica Ecclesia non innumera et pretiosissima receperit et quotidie recipiat dona et beneficia: adoptionis filiorum, sanctificationis, peccatorum remissionis, benedictionum omnium rerum, consolationum animae, et quaeque sunt indigentiae hominis super terra? Neque in his innumeris suis beneficentiae muneribus, sancta mater Ecclesia, ullius aetatis, conditionis aut vitae generis facit discrimen, imitata Patrem coelestem, qui solem suum oriri facit omnibus et pluit super justos et injustos; — aequali charitate amplectendo infantes, adultos et senes, divites aequae ac pauperes; neminem arcens, a nemine se retrahens sed omnes invitans omnibus sine discrimine prona et benefica.

Nunc vero ubi huius Regni Princeps, et summus Thesaurarius Eius, in quo omnes divitiae plenitudinis charitatis Dei reconditi sunt ut consolentur corda nostra (Coloss. 2) ad exemplum divi Magistri nostri egenus factus est, cum nos de thesauro Ecclesiae, sibi commissio, bonis spiritualibus quotidie divites faciat: illius inopiae non succurremus ut fiat aequalitas? (2. Cor. 8.) Aut ipsi soli nos sacerdotes hoc faciamus, cum sit tamen Pater omnium?

Opus Obulorum est opus catholicum, i. e. multorum, universale, omnium Christifidelium, per minuta licet, omnium tamen, dona magna efficientium; a quo salutari opere proinde sese retrahere neminem decet, neque nobis id pati expedit, vel ideo, quum non de uno, unice dono fidelium agatur, verum et de eo, ut cum

communi Patre afflicto, idem omnes sentiant, et per id debiti Eidem ex parte omnium nostrum quique simus, amoris reverentiae, subjectionis et adhaesionis affectus in omnibus nutrantur, corroborentur et manifestentur.

Ac, siquidem hi sensus vel tantisper in pectoribus fidelium vestrorum haerent, fieri non potest, ut, edocti, instructi, commoniti aliqua libenter non tribuant, et non se felicem reputet dives, qui ex abundantia magis vero adhuc pauper, qui de sua plane paupertate egentem Patrem aluit, succolavitque.

Divina Providentia, quae per saeculorum seriem Christi Vicarium terrestri dominatu communivit, ubi nunc dierum, ut speramus, ad breve, fieri admisit, quo ab hostibus spoliatus et undique inimicorum vallis circumdatus, patientis sui Prototypi, aliquantisper referat imaginem: in amore Christifidelium eidem subditorum interim alterum commonstrare videtur providentiale remedium, ac dicere quodammodo: *Jacta super Dominum curam tuam et ipse te enutriet: non dabit in aeternum fluctuationem justo* (Ps. 53.) Nos vero qui tanti sumus numero, ut in nobis verum adimplementum habeat illa promissio: „numera stellas si potes. Sic erit semen tuum: (Gen. 15.) impares essemus aut segnes, qui Providentiae nutibus pareamus et uni Patri omnium nostrum eique egenti, amoris subsidio, nemini oneroso, succurramus? succuramus ad tempus donec rursus exurgat Dominus et adjuvet?

Ea siquidem est institutionis Obolorum propria ratio et ille finis: ut tribuat quilibet, sed tribuat libere, tribuat ex amore, et tribuat tantum quantum facile potest.

Ac id quidem dubio procul expectari potest a filiis, quibus diserte praecipitur: *In omni opere et sermone honora Patrem tuum, ut superveniat tibi benedictio et benedictio illius in novissimo maneat. Benedictio enim Patris firmat domos filiorum.* (Eccli. 3.)

Et nonne Benedictio Domini est quae divites facit ne societur eis afflictio (Prov. 10.)? Nonne eius oculi sunt, qui respiciunt pauperem? (Job. 1. 10.) Et nonne Ille est, qui benedicit operibus manuum et dat pluviam temporaneam et serotinam in tempore suo, plenitudinem annuae messis custodientem nobis (Jer. 5.) qui aperit manum suam et implet benedictione. (Ps. 144.)?

Sane non est abbreviata manus Domini, ut, quae Patri per eum nobis constituto, impertimus, multiplici benedictione retribuere unicuique non possit. Atque ille quidem Dominus in cuius oculis vidua duo minuta aeris in gazophylacium mittens ceteris plus dedit (Luc. 22.) et qui ea quae uni ex minimis fratribus fiunt Sibi facta benigne reputat et aeterna sine mensura et fine beatitudine digna tenet (Matth. 23.) quas, quaeso, benedictiones praesentium ac futurorum bonorum, iis paratas habebit, qui Suo in terris Vicario, Regni, quod sanguine condidit Principi, dilectione plane sublimi et incomparabili Sibi devincto (Joan. 21.) Cui et coelorum claves in nostrae salutis commodum dedit, — amoris vices reddunt et justa beneficentiae opera exhibent.

Nolim hoc constabiliendae institutionis obolorum negotium, parvi faciatis aut officium stipibus fidelium succurrendi Beatissimo Patri, leve reputetis. Est quippe, in praesentibus rerum adjunctis, religiosa fidelium obligatio; est catholicae pietatis, subjectionis et reverentiae viva protestatio; est tandem modus et occasio, unde fideles in spiritu fidei et charitatis corroborentur et multiplicium benedictionum fiant participes.

Quapropter rogo et hortor vos Dilectissimi, ut dictamina praesulea anni 1865. quorum puncta ad calcem in memoriam revoco denuo oculis subjiciatis et puncta quidem vos et fiscos Ecclesiarum adtinentia ad amussim observetis.

Quod autem ad populum ipsum adtinet; habita ratione temporum aliqua tantisper immutanda censeo. Neque enim aliunde satis intelligi potest, has dispositiones praesuleas effectum caruisse, quam quod lapsu temporis, ipsa coordinatio Communitatum impedimento fuerit.

Rem hanc non jam per primores Communitatum, ut tales, verum potius per fideles bene catholicos et pientiores, utriusque sexus, procurandam, ipsamque collectionem non uno sed variis modis prosequendam esse censeo, quorum unus est:

1. ut in unaquaque Ecclesia tam parochiali, quam filiali exponatur arca nummaria (vulgo gozophylacium) decenter praeparata et satis conspicuo loco posita cum tabella, quae indicet, arcam hanc colligendis obolis inservire. Hic mos in pluribus etiam apud nos Ecclesiis observatur, in oris vero extraneis fere ubique; ac facit ad id, ut, quandocunque, quilibet in Ecclesia agens, ubi Spiritus suggesserit, sua minuta immittere possit.

2. Alter modus erit: publicarum in Ecclesia collectarum. Et quia observatum fuit, quod, ubi fixi per annum dies praestituti sunt, et, Dominica praevia, fideles apta provocatione et cohortatione attenti redduntur, idmodi collectae uberiores reddunt fructus: fine idmodi publicarum collectarum, per Dioecesim instituendarum, defigo:

Dominicam I-am Quadragesimae et Dominicam I-am Adventus, utpote quibus diebus non modo fideles diligentius sacris intersunt, verum et maiorem in modum dispositi esse soleant, dum ad Paschalia summa solemnia et ad Nativitatis gaudia celebranda se praeparant, aut certe a Curatis suis praeparantur. Animarum Curatorum prudentiae et zelo pastoralis relinquendo, quo secus modo hanc collectam praesuscipiendam fini magis proficuum censeant: An si ipsimet ad offertorium eam faciant? vel per alios existimatione bona gaudentes fideles sive viros solos, sive etiam simul per pias feminas in Ecclesia collectas perfici curent?

3. Tertius modus erunt privatae collectiones per pios, bonae famae viros et devotas feminas, qui et quae zelo religionis in communitate praestant et ceu tales suscipiuntur.

Dolendum nimis esset, si, penes omnem sollicitudinem et pastorem zelum parochi, non essent in unaquaque communitate jam nunc statim 20 aut 10 utriusque sexus fideles, rei et religioni catholicae tantumdem devoti, ut huic pio operi non illico et prompte sese devoverent. Hos parochus ad se evocet, cum iis rem con-

ferat, horteturque, ut, pio huic et saluberrimo una etiam honorificentissimo, operi sese devoveant ac quisque et quaeque conetur tantos quantos potest sibi aggregare: qui, pauperiores saltem unum valentiores saltem duos illos quolibet anni quadrante, cruciferos colligant, quos certe nemini, ne pauperrimo quidem, oneri futuros, circulares anni 1865. colligendos praescribunt.

Dubitare haud possum fore, quin, simodo Domini Curati rem bene cordi sumserint, collectores idmodi in dies multiplicentur et per zelum illorum fieri possit ut, sensim sine sensu, unumquodque catholicae communitatis membrum suam, quantumvis exiguam, stipem Christi Vicario offerat, negotiumque Obolorum S. Petri in unaquaque communitate constabiliatur.

E re esse existimo, ut, Domini Curati, cum piis idmodi, in communitate, collectoribus frequentius agant; eosque saltem semel in mense v. gr. ultima cuiusvis mensis die Dominica post divina, matutina vel pomeridiana, regulariter coadunent; qua occasione cum eis de progressu rei ac ultro agendis colloqui, eos cohortari, suis consiliis adjuvare, collectas summulas ab unoquoque collectore recipere, et distincto, quem in hunc finem habebunt, libello, illis praesentibus, inferre expediverit.

Quo itaque omnia jam brevi colligam, sequentia, quoad universum Obolorum S. Petri negotium in Domino dispono et exequenda jubeo:

I. In quavis Ecclesia tam parochiali quam filialibus adsit arca seu cistula nummaria, recipiendis fidelium oblatis inserviens.

II. In quavis Ecclesia parochiali ac etiam filialibus, ubi divina servantur, per omnem Dioecesim publicae collectae fient bis in anno videlicet: Dominica I. Quadragesimae et Dominica I. Adventus, praemonitis Dominica praevia et accommoda rei gravitati, cohortatione dispositis fidelibus.

III. Quivis parochus sive parochiae administrator, in communitate tam parochiali quam etiam filialibus constituet et coordinabit consortium collectorum velut quamdam commissionem collectoriam, ex piis et bonae existimationis fidelibus, utriusque sexus eligendam; qui se pio huic et meritorio operi sponte amore Vicarii Jesu Christi ducti, devovent; et quibuscum aget secundum ea ut superius puncto 3 uberius descriptum est.

IV. Sacerdotes dioecesani, omnium Graduum et Officiorum, offerent adminus eam summulam quae ipsis per saepe citatas literas circulares praesuleas anni 1865. injuncta est.

V. Pariter ex fisco Ecclesiarum, cum parochialium tum filialium, quotannis, desumatur ea nummuli portio quae ibi defixa est.

VI. De his autem collectis cunctis, quivis Dominus Curatus bis in Anno, decursu videlicet mensis Junii item decursu mensis Decembris, conficiet consignationem, quae sequentes rubricas continebit: Oboli Sancti Petri:

1. E fisco Ecclesiae matris N. N.
2. E fisco Ecclesiae filialis N. N.
3. " " " " N. N.

4. A parcho oblato	
5. A Cooperatore oblato	
6. In arca nummaria oblato	
7. Ex collectione publica in Ecclesia	
8. Ex collectis privatis Collectorum	
	Summa

VII. Hanc consignationem, fructus semestrales continentem, comite, de rei statu et progressu, relatione lapsu supradictorum mensium Junii et Decembris, quavis Curatus — non, ut hucdum e corona, et cum aliis collectis permixtim, verum — pro se et distinctim immediate ad Me, episcopum, diriget.

VIII. Fructus collectionum uniuscuiusque Parochiae quotannis circulariter publicabuntur.

Satagite, Fratres et Filii Dilectissimi, ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis. Sic enim ministrabitur vobis introitus in aeternum regnum Dei (2. Petri 1.)

Ac dum, ingruente s. Quadragesima, fideles ad redimenda peccata solertius praepraveritis, eos beneficentiae memores reddite et debitae pietatis erga Eum, Quem Dominus suprema ligandi et solvendi potestate vestiens, tot titulis venerandum, diligendum et animorum gratitudine prosequendum praeponit.

Sacri autem jejunii quadragesimalis mensuram observabitis et observari facietis eam, quae hucdum in vigore fuit et cuius modum circularibus anni 1877. pag. 13. item anni 1878. pag. 104. uberius propositam et descriptam habetis.

Nos vero ipsi exemplum simus fidelium in omnibus: in verbo, in conversatione, in abnegatione, in tribuendo: ut „Quibus metus in Deum pronus est, et spreto calcatoque jam mundo, ad superna et divina animus erectus: fide plena, mente devota, operatione continua pro merendo Domino obsequium praebeamus. Demus Christo vestimenta terrena: indumenta coelestia recepturi. Demus cibum et potum: cum Abraham, Isaac et Jacob ad convivium coeleste venturi. Ne parum metamus, plurimum seminemus. Securitati ac saluti aeternae, dum tempus est, consulamus, Paulo Apostolo admonente et dicente: ergo dum tempus habemus operemur bonum. Bonum autem facientes non deficiamus. Tempore enim suo metemus. S. Cyprianus (de op. et eleem. 24.) *)

Datum Quinque-Ecclesiis festo Purificationis B. Mariae V. Anno 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

*) Dispositiones circularium episcopalium de anno 1865. quae hic in memoriam revocantur:

„Tot, et tanta beneficia et sacrificia, quae Romani Pontifices continuo Regno Hungariae exhibuerant, „

mente revolvamus, impossibile est ea grato perpetuo animo non recognoscere, ac proseguere, atque ut gratitudinem hanc facto quoque, nunc, dum Sedes Apostolica a suis hostibus impugnetur, ac ad internecionem usque opprimitur, contestemur, ipsum naturale officium humanitatis non minus, quam lex charitatis christianae exposcit. Ut officio huic nostro respondeamus, atque ad levandam necessitatem Aerarii Pontificii quisque praestet id, quod sine sensibili suo incommodo praestare potest, quin spectata sua conditione, necessariis ad vitae, statusque sui conservationem carere debeat, in finem hunc sequentia constituenda in Domino duxi:

1-o. Ante omnia quivis Curatus die aliqua Dominica, vel Festo, quo maxima populi pars in Ecclesia comparet, ordines hos, cum omni unctione, charitatis ac compassionis affectu, erga Sanctissimum Dominum Nostrum fidei populo exponat, motivis, ut supra, praemissis, inculcando ei filialem pietatem, qua Beatissimo omnium totius orbis catholicorum communi Patri obstringimur, quamve facto exhibere, et nunc praesertim testatam reddere obligamur. Argumentis his, et similibus, et exemplo Catholicorum aliorum regnorum provectis omnes, et quidem egentiores ad unum, opulentiores, tenuta possidentes, officium exercentes, vel servitium habentes, ad duos cruciferos, quovis quadrante anni Sanctissimo Patri offerendos. — Taliter egentiores annue quatuor, opulentiores vero octo cruciferos in gazophylacium inferendos habebunt. Vix invenietur, qui exiguum hoc onus in se non assumeret; et posito eo, futuros esse aliquos, qui nec exilitatem hanc solvere possent, aut vellent, non dubito plures futuros, qui sponte plus oblaturi, taliterque defectum suppleturi sunt.

2-o. Quivis Curatus ducta conscriptionis animarum Parochiae concinet consignationem familiarum Parochiae suae, et conficiat proiectum conlandae summae, quam a fidelibus suis quadrantaliter sperandam, et colligendam habet; et quidem in duplici exemplari, quorum unum proprio usui inserviet, alterum vero Officio Dioecesano submitendum erit via Officii VADiaconalis.

3-o. Circa modum collectionis summulae huius, cum Primoribus Communitatis conferat quivis Curatus, et in collectione effectuada, adiutrice opera eorundem Primorum, Decentium, et Syndicorum utatur.

4-o. Collectio haec inde a 1-a Januarii affuturi anni 1866. initium sumat, ac conflata summa semper cum fine cuiusvis anni quadrantis, seu cum fine Martii, Junii, Septembris, et Decembris, quivis Curatus via Vice-Archidiaconi Districtualis ad Officium Dioecesanum promoveat.

5-o. Ad partes Vice-Archidiaconorum pertinebit: collectam in singula Districtus sui parochia pecuniam, ut primum a concernentibus Curatis eam receperit, transponere, diligenterque curare, ut omnis Districtus sui Curatus calculum de collecta pecunia accurate ducat, et de tempore submittat.

Porro, quia Visibili Capiti Ecclesiae, quod Jesus Christus in Simone Petro, et Successoribus eius Summis Pontificibus, universis praeesse voluit Pastoribus, proximi simus nos, qui in ministerium Altaris et dispensationem Mysteriorum Christi vocati, de Altari vivimus: oportet sane, ut in contestanda erga Sanctissimum Patrem filiali pietate, laicis, et fidelibus praeiaceamus, ac praecamus, memores, quod plus exempla, quam verba succendant, et plenius moveatur opere, quam voce. Unde Honorabilis Cleri, item fisorum Ecclesiarum annua oblata sequenti ratione stabilienda esse censeo.

1-o. Resmi Capitulares annue ad minus 5—10 flnos a. v. offerent.

2-o. Curati pro ratione melioris subsistentiae annue offerendos habebunt 1—3 flnos a. v., prout nempe parochiam primae, secundae, vel tertiae Classis possident. Divisio haec parochiarum in tres Classes pro cynosura cuius inserviens adnectitur sub ✓

3-o. Sacerdotes, qui non sunt beneficiati, uti sunt: Emeriti, Directores, Professores, Catechetae etc. annuo 1—2 flnos a. v.; Cooperatores vero 1 flnum a. v. numerabunt.

4. Fisci Ecclesiarum, et quidem parochialium, pro ratione proventuum 2—4 flnos; filialium vero 50 xros — 1 flnum a. v. offerent.

Itaque haec sunt Dilecti in Christo Fratres, Filii! quae pro filiali in Sanctissimum Dominum Nostrum pietate, ad exemplum Episcoporum externarum Ditionum, sine subveniendi indigentis Sanctae Sedis constituenda, et donec calamitas haec Aerarii Pontificii perduraverit, manutenenda in Dominae censui, nullus dubitans, Vos hac quoque vice, prout alias semper, sancta aemulatione paterno meo voto, ac pistorali voci, quantum in Vobis est, effectum conciliaturos. Caeterum Charitas Domini Nostri Jesu Christi sit cum omnibus Vobis! Datum Budae: die festo S. Joannis Ap. et Ev. anno Domini 1865.

Elenchus Parochiarum in tres Classes divisarum:

I. Classis Parochiae, quae annue 3 flnos offerunt, sunt: Baán, Láttaszék, Berement, Berkesd, Bogád, Egerigh, Földvár, Kisasszonyfa, Mágocs, Miholjac Olasz, Paks, Szajk, Szt.-Király, Szegzárd, Szigetvár, Tamási, Tolsa, Valpo, Zomba, = 20.

II. Classis Parochiae, quae annue 2 flnos offerunt, sunt: Abaliget, Babaroz, Bakonya, Bicsérd, Bodony, Bóly, Bozsok, Bükösd, Czikkó, Dályok, Darázs, Döbrököz, Fadd, Görcsöny, Gyulajovácza, Harkanovce, Himesház, Hesszabetéay, Iregh, Izsép, Kárász, Kéménd, Keszű, Kisdorogh, Kocsolya, Kővágószőlős, Lak, Lakócsa, Lantsuk, Luca, Hörtelend, Mariancze, Mindszent, Mohács (ambae), Mosgó, Mőzs, Nádassd, Németi, Ozora, Pécsvár, Pellérd, Pinczehely, Podgajce, Pécs (omnes 5.), Itáczpetro, Regöl, Sásd, Simonornya, Sijjosevce, Somberék, Szakcs, Szászvár,

Szebény, Szekcső, Szék, Sz.-Erzsébet, Szent-Iván, Szent-Lőrincz, Tevel, Tótkeszi, Vásárosdombó, Villány, Viljevó, Závod, = 69.

III. Classis Parochiae, quae annue unum finum, offerunt: Agárd, Apar, Baar, Baranyavár, Batta, Battina, Bedeg, Bellye, Bikal, Bizovác, Bogdász, Bonyhád, Brodjance, Bölcske, Csepín, Dárda, Diósberény, Dombóvár, Dr.-Sz.-Márton, Értény, Feked, Felsőnyék, Garé, Gödre, Grábóc, Herczegszőlős, Hetvehely, Hird, Högyész, Jánosi, Ibafa, Kajdacs, Kakasd, Kánya, Keér, Kis-Székely, Kónyi, Köblény, Kömlöd, Kurd, Lapáncsa, Laskafalu, Lengyel, Lipova, Lovászhéty, Maiss, M.-Gyúd, Mészla, Mocsolád, Monostor, Mucsi, Mányok, Nagy-Nyárad, Nagy-Vejke, Nakk, Német-Márok, Német-Úrögh, Paári, Pálfa, Petrieve, Ráczmecske, Radikove, Siklós, Sumony, Szabolcs, Szakadát, Szakál, Szalatnak, Szálka, Szántó, Sz.-Dienes, Szt.-György, Sz.-István, Sz.-László, (ambae), Tengőd, Vaiszló, Varasd, Várdomb, Vaszar, Véménd, Veliskove, Vókány, Vörösmart, = 84."

III.

448

1882

Die 21-a Januarii a. c. pie in Domino obiit Ludovicus Strechay, parochus Bikalensis; natus a. 1821. presbyter ordinatus a. 1846. ab a. 1856. parochiae Bikal praefuit.

(Ludovicus
Strechay &
Franciscus
Széplaky
mortui.)

Die vero 27-a Februarii a. c. ad aeternitatem migravit Franciscus Széplaky, parochus Abaligetensis et Districtus Gödrensis VADiaconus; qui natus a. 1826. ordinatus a. 1848. ab a. 1860. parochi Abaligetensis ab a. 1871. VADiaconi obiit munus.

Animas denatorum horum confratrum piis sacerdotum dioecesanorum suffragiis commendo.

449

1882

Sequentes litteras Circulares Exc. R. H. Ministerii Cultus & publ. Instit. cum eo publico, ut DD. Parochi easdem cum suis docentibus communicent.

(Circulares
Exc.

A vallás és közoktatási magy. kir. ministertől. 10400/1881. szám. A fennálló egy (a vácsi) országos és a néhány év óta Budapesten alapított izraelita magánjellegű siketnémák intézetei az ország siketnéma szerencsétlen növendékeinek csak kisebb részét lévén képes felvenni, hogy ez irányban is az említett baj kisegítő módon lehetőleg orvosolva legyen, szükségesnek láttam már két év előtt a kir. tanfelügyelők útján különösen a nagyobb városok tanítóit figyelmeztetni, hogy a siketnémák tanításának legalább elemeit bizonyos szakkönyvek segélyével az olyan tanítók, a kik erre magokban hivatást éreznek. s esetleg néhány hétig az orsz. vakokintézetében való szemlélet s gyakorlat által annyira elsajátíthatják, hogy azután rendes tanítóik teendőik mellett az azon város vagy közelebbi vidék siketnéma növendékeit is némi sikerrel oktathatják.)

Ministerii de
praeparatione
ad
instituendos
surdo-mutos.)

Egyszersmind gondoskodtam arról is, hogy az ilyen magán uton a siketnémák oktatására magokat kiképzett egyének az orsz. siketnémák intézetében képesítő vizsgát telessenek s ha az nekik sikerül, erről külön oklevelet nyerjenek.

Midőn ezekről a főtiszt. egyházm. főhatóságot tisztelettel értesíteni s nagybecsű közrehatását kikérni szerencsém van, egyszersmind ide mellékelem:

a) azon szakkönyvek jegyzékét, melyek az illető tanítókat magán tanulmányozás útján az említett humanisticus irányban való tanulmányozásban segíthetik

b) azon ideiglenes szabályzatot, melyek szerint a magán uton készült tanítók a siketnémák oktatására képesítő oklevelet nyerhetnek, megjegyezvén tisztelettel, hogy ezen szabályzat alapján a képesítő oklevél minta is már megállapított és kinyomatott.

Budapest, 1882. január 23-án. Trefort.

Kivonat.

1) A siketnémák oktatása a népiskolákban Fekete Károlytól, a siketnémák váci kir. intézetének igazgatójától. Megjelent a magyarországi néptanítók második egyetemes gyűlésének értesítőjében. Kik bővebb utmutatásokat óhajtanak olvasni, a következő műveket tanulmányozhatják: 2) Anleitung zum Sprachunterricht taubstummer Kinder, für Pfarrer und Lehrer. Bearbeitet von Moricz Hill. Essen bei G. D. Bädeker. — 3) Vollständige Anleitung zum Unterricht taubstummer Kinder im mechanischen Sprechen, Absehen, Schreiben und Lesen, von M. Hill, Inspector der Taubstummen-Anstalt in Weissenfels. Essen, Druck und Verlag von G. D. Bädeker. — 4) Anleitung zum Sprech- und Sprachunterricht taubstummer Kinder, für Volksschullehrer von C. W. Sägers. Magdeburg bei W. Heinrichshofen. — 5) A magas vallás és közoktatási magy. kir. Ministerium által kiadott 40 drb szemléleti képek. A kivonat hitelül. Kamöczy Ferencz.

A siketnémák oktatásához szükséges tanképesítés beigazolása végett rendszert a tanév elején s végén tartandó tanképesítési vizsgák körüli eljárást szabályzó ideiglenes utasítás.

1) Vizsgát tehetnek lelkészek s oly egyének, kik a nevelés terén jártassággal bírnak s tanképességüket okmányilag igazolni tudják.

a) ha mint tanárjelöltek siketnémák intézetében legalább két évig a növendékek oktatási módját tanulmányozták, avagy

b) gyakorlatilag bebizonyítani képesek, hogy különös hivatásbeli bajlamból önképzés s magán tanulmány útján, esetleg intézetén kívül is, már siketnémákat jó eredménnyel képeztek.

2) A vizsgánál kiderítendő:

a) képes-e a megvizsgálandó siketnéma gyermekeket minden kötelező tantárgyban s a képzettség bármely fokán eredménnyel tanítani?

b) tanúsít-e jártasságot a tananyag elrendezése s kezelésére nézve minden tantárgyban?

c) ismeri-e a használható taneszközöket, czéljokat s alkalmazásukat?

d) van-e alapos fogalma a siketnémák testi lelki fogatkozásairól s ezeknek befolyásáról egész lényükre?

e) képes-e a siketnémákat megérteni s velük magát megértetni?

f) tud-e a siketnéma szülőinek vagy rokonainak czélszerű tanácsokat s utasításokat adni arra nézve: mily bánásmódban részesítsék hallástól megfosztott gyermekeiket?

g) ismeri-e a szakirodalom kiváló műveit s a siketnémák oktatásának fejlődését korszakonként?

h) bír-e elegendő ismeretekkel az élettan azon részéből, melyek mint szakemberre nézve különösen fontosak.

Ennek folytán:

3) kiterjesztendő a vizsga:

a) a siketnémák oktatásának tanmódjára általában;

- b) a tanmenetre s az egyes tantárgyak kezelésének módszerére;
 - c) a siketnémák rendszeres oktatásának s nevelésének történelmi fejlődésére;
 - d) a szakirodalomra.
- 4) A vizsga a siketnémák váczai kir. intézetében magyar nyelven végzendő s felosztatik:
- a) elméletire, egyrészt írásbeli dolgozattal, másrészt szóbeli előadással;
 - b) gyakorlatira, melynél az, ki nem végző az intézetben mint tanárjelölt a gyakorlati tanfolyamot, magán uton képzett saját növendéket s általa tanításának eredményét tartozik bemutatni.
- 5) A vizsga bizottság előtt teendő le, melynek tagjai:
- a) egy a vallás és közoktatási magy. kir. ministerium kebeléből kiküldendő ministeri biztos;
 - b) a siketnémák váczai kir. intézetének igazgatója, s
 - c) ugyanazon intézet rendes tanárai.
- 6) A vizsgáról jegyzőkönyv vezetendő, melynek eredménye: jeles, jó, elégséges vagy elégtelen jelzővel fejezendő ki, meghatározván általánosan: tanképes-e az illető vagy sem?
- 7) A vizsga alapján oklevél állítandó ki, melyben a következők foglalandók: a megvizsgáltnak vezeték és keresztnéve, vallása, életkora, eddigi szakmája, foglalkozása s a vizsga eredménye.
- 8) A vizsgálati jegyzőkönyv az írásbeli dolgozat s a bizonyítvány másolata felterjesztetik a vallás s közoktatási magy. kir. ministeriumhoz.
- 9) A siketnémák oktatására megszerzendő tanképesítés s a letcendő vizsga határidejének kitűzése végett a vallás és közoktatási magy. kir. ministeriumhoz folyamodvány nyujtandó be, melyhez csatolandók:
- a) a folyamodó keresztlevele,
 - b) életpályájának leírása,
 - c) bizonyítványok végzett tanulmányairól,
 - d) a már ezelőtt nyert tanképesítő okmány,
 - e) bizonyítvány eddigi szakmabeli alkalmazásáról és külön:
 - f) gyakorlati működéséről s ennek eredményéről a siketnémák oktatása terén,
 - g) orvosi bizonyítvány testi s egészségi állapotáról.
- 10) Kitűzetvén a vizsga napja, erről folyamodó annak idejében a siketnémák váczai kir. intézetének igazgatója által értesítettik.

450

1882

Vallás és közoktatási magy. kir. ministertől. 5199. szám. Nagyméltóságú (Concursus pro cathedris Juris eccl. & ling. orient. ad Universitatem Budapest.)
Püspök Úr! Ő csász. és ap. kir. Felsége, a budapesti egyetem hittudományi karának és tanácsának kérelme folytán tett legalázatosb előterjesztésemre f. é. február hó 11-én Bécsben kelt legf. elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a budapesti tudomány egyetem hittani karánál az egyházjogtan és a keleti nyelvek eddig egyesítve volt tanszéke külön választassék és az egyház-jogtani tanszéknek nyilvános rendes, a keleti nyelvek tanszékének pedig nyilvános rendkívüli tanárral leendő betöltésére a nyilvános pályázat kihirdetessék.

Miről Nagyméltóságodat van szerencsém tudomásvétel végett tisztelettel értesíteni; ide zárván egyszersmind a legf. elhatározásnak megfelelő pályázati hirdetést a további intézkedés végett.

Fogadja kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapesten, 1882. évi február hó 21-én. Trefort.

P á l y á z a t. A budapesti kir. tudomány - egyetem hittudományi karánál, az egyházjog és a keleti, u. m. arab, syr és chald nyelvek tanszékei megüresedvén, az egyházjogi tanszék betöltése végett 2500 frt rendes fizetéssel, 400 frt lakbérrel és 10, illetőleg 20 évi szolgálat után 315 és 630 frt évtizedes pótlékokkal nyilvános rendes tanári állásra a keleti nyelvek tanszékének betöltése végett pedig 1500 frt fizetéssel és 300 frt lakbérrel nyilvános rendkívüli tanári állásra pályázat hirdettetik.

Ezen tanszékek elnyeréseért folyamodó kath. egyházrendbeli férfiak kézsúltságukat és tanítóképességüket kellőleg bizonyító okmányaikkal, püspöki elbocsátó levéllel és életirati vázlattal felszerelt folyamodványaikat a budapesti kir. tudomány egyetem hittudománykari dekáni hivatalnál folyó évi márczius hó 25-ig nyújthatják be.

Budapesten, 1882. évi február hó 21-én Vallás és közoktatási magy. kir. ministeriumtól.

451

1882

(Franc. Gyubek, Ferd. Gasparick, Ant. Laufer, Steph. Percze, & Anna Prebeg, obtinent duplicatum testimonii) Vallás és közoktatási magy. kir. ministertől. 1916. szám. A Gyubek Ferencz által 1871. év márczius 29-én 5. sz. a. Budapesten nyert s állítólag elveszett felső-nép és polgári iskolai képesítési oklevél ezennel semmisnek nyilvánítottván, nevezett részére f. é. január 12-én ugyanis 5 sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott. Budapest, 1882. január 27-én. A minister meghagyásából: Buzogány Áron, osztálytanácsos.

A vallás és közoktatási magy. kir. ministertől. 2541. szám. A Gáspárik Nándor által 1881. évi október 4-én 59. sz. a. a losonczy állami tanító képezdében nyert elemi népiskolai képesítő oklevél állítólag elveszvé, ezennel semmisnek nyilvánítottatik, s nevezett részére annak jogérvényes másodlata f. é. január 18-án 165. sz. a. szabályszerűen kiadatott. Budapest, 1882. február hó 6-án. A minister meghagyásából: Gönczy Pál, ministeri tanácsos.

A vallás és közoktatási magy. kir. ministertől. 2267. szám. Nagyméltóságú Püspök Úr! A Laufer Antal által 1865. évi július havában 15. sz. a. a pécsi róm. kath. tanítóképezdében nyert elemi népiskolai képesítési oklevél állítólag elveszvé, semmisnek nyilvánítottatik s nevezett részére 1882. évi január 11-én 24. sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott. Budapest, 1882. február 2-án. A minister meghagyásából: Gönczy Pál, ministeri tanácsos.

A vallás és közoktatási magy. kir. ministertől 3065. szám. A Percze István által 1872. évi október hó 16-án a losonczy állami tanító képezdében nyert elemi képesítési oklevél állítólag elveszvé, ezennel semmisnek nyilvánítottatik, s nevezett részére annak jogérvényes másodlata 1882. évi január 12-én ^{156/}881 sz. a. szabály-

szerűen kiadatott. Budapest, 1882. február hó 7-én a miniszter meghagyásából Gönczy Pál miniszteri tanácsos.

Vallás és közokt. m. ministertől 39.089/881. szám. Prebek Anna tanító-nőnek a zágrábi irgalmas apácák zárdájában levő tanítónőképző intézetben 1875. évi július 31-én 32. sz. a. nyert képesítési oklevele állítólag elveszvé, semmisnek nyilvánított, s nevezettnek 1881. évi november 29-én 253. sz. a. annak jogér-vényes másodlata a horvát kir. kormány által szabályszerűen kiadatott. Budapest, 1882. január 11-én a miniszter meghagyásából Gönczy Pál miniszteri tanácsos.

452

1882

Vallás és közokt. magy. kir. ministertől 3325. szám. Strasser Ignác, a Kis-Kun-lélegyházi állami tanítóképezde I éves növendéke, botrányos magaviselete miatt, említett tanintézetből ezennel kitiltatik.

(Ign. Strasser
e Praeparan-
dia Kis-Kun-
Félegyháza-
ensi exclu-
sus)

Miről van szerencsém a főtiszt. egyházm. hatóságot, további szives intéz-
kedés végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1882. február hó 17-én Trefort.

453

1882

A vallás és közokt. magy. kir. ministertől 2285. szám. A Katterich Zsófia által az 1860-iki év augusztus 20-án a klagenfurti tanítónő képezdében nyert képe-
sítési oklevél az 1877. évi július 13-án 10998 sz. a. itt kelt „Szabályrendelet“ 24. §-a értelmében a hazai elemi népiskolákra nézve is érvényesnek nyilvánittatik.

(Testimonium
Sophiae
Katterich
nostrifica-
tum.)

Miről van szerencsém a főtiszt. egyhm. főhatóságot, a szokásos köröztetés
szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1882. február hó 3-án
Trefort.

454

1882

Vallás és közokt. m. kir. ministertől 1013 szám. A mezei gazdaságra nézve hasznos és kártékony állatok színes fali táblái „Dr. Jäger és Dr. Hofmann nyomán magyar nyelvre fordította Gönczy Pál Pozsony 1882. Stampfel Károly kir. akad. könyvkereskedő kiadványa“ című taneszköz az „orsz. tanszermuzeum“ állandó bizott-ságának birálati jelentése alapján, elemi s felső népiskolák, polgári iskolák, tanító és tanítónő képezdek, valamint gazdasági tanintézetek használatára ezennel ajánltatik.

(Tabellae de
nocivis agri-
culturae &
utilibus ani-
malibus.)

Miről van szerencsém a főtiszt. egyházm. hatóságot a szokásos köröztetés
szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1882. január hó 20-án.
Trefort.

455

1882

(Concursus
pro statione
docentis in
Mohács.)

A mohácsi belvárosi r. kath. elemi népiskolában egy párhuzamos vegyes első osztály felállítván, annak f. é. márczius 30-án leendő betöltésére pályázat hirdettetik. A tannyelv magyar, de a horvát nyelv tudása is szükséges. Évi fizetés 400 frt. és 60 frt. lakátalány. A hiteles okmányokkal fölszerelt folyamodványok f. évi márczius 25-ig a mohácsi rkath. iskolaszék elnökéhez (Mohács-belvárosi plebánia) küldendő be.

(Personalia.)

Rssmus Franciscus Laubhaimer, Canonicus Cathedr. Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis, b. nominatus est Abbas B. M. V. de Mogyoród.

Franciscus Petrovich, presbyter Dioecesis Quinque-Ecclesiensis, b. nominatus est Praepositus S. Huberti de Grába.

Franciscus Gruzling Parochus Magyar-Széekensis nominatus est VAD. Districtus Gödre.

Georgius Fülöpp, administrator Miszlaensis nominatus est parochus ibidem.

Stephanus Horváth parochus Veliskovcensis, nominatus est parochus Radikovcensis.

Josephus Preller cooperator Valpoensis nominatus est parochus Veliskovcensis

Julius Cser cooperator e Harkanovce missus est ad Valpó.

Joannes Benyovszky Vicarius parochiae Coloniae montanae Q.-Ecclesiensis, nominatus est parochus Bikalensis.

Ignatius Glatt missus est cooperator e Báttaszék ad Coloniam montanam.

Emmanuel Varga, cooperator Bogdásaensis missus est subsidiarius ad Herczeg-Szóllós.

Josephus Kovács, presbyter reconvalescens munere interim fungitur cooperatoris in Bogdása.

Joannes Chalupni, Vice-Rector Seminarii nominatus est parochus Abaligetensis.

Datum Budapestini, die 12 a Martii 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

QUINQUE-ECCLESIS, TYPIS LYCEI EPISCOPALIS
(CAROLUS FESZTL.)

IV.

573

1882

Pro stricta observantia sequens communico cum Clero Curato Decretum (Decretum S. Officii super dispensationibus matrimonialibus emanatum, quo denuo docemur, quam conscientiose in veritatem motivorum, quorum fundamento dispensatio apostolica petitur, inquirendum. dispensationibus matrimonialibus.)

Feria IV. die 1-a februarii 1882. In Congregatione generali S. R. et universalis Inquisitionis habita coram emmis ac rmmis DD. S. R. E. Cardinalibus in rebus fidei Inquisitoribus generalibus proposito dubio: Utrum ad valorem dispensationum, quae sive directe ab apostolica Sede, sive ex pontificia Delegatione conceduntur super quibuscumque gradibus prohibitis consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis et legalis, nec non publicae honestatis necessarium sit exprimere copulam incestuosam a sponsis habitam ante impetrationem vel executionem praedictarum dispensationum; necnon exprimere consilium, et intentionem cum qua copulam inierunt obtinendae facilius dispensationis.

Iidem emmi ac rmmi DD. praehabito voto DD. Consultorum respondendum decreverunt: Standum Decretis S. O., fer. IV. 8 augusti 1866, et S. Poenitentiariae, 20 iulii 1869, nempe.

Feria IV, 8 augusti 1866.

I. Emmi Patres decreverunt: „Subreptitias esse et nullibi, ac nullo modo valere dispensationes, quae sive directe ab apostolica Sede, sive ex pontificia Delegatione super quibuscumque gradibus prohibitis consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis et legalis, nec non et publicae honestatis conceduntur, si sponsi ante earundem dispensationum executionem, sive ante sive post earum impetrationem incestus reatum patnaverint et vel interrogati vel etiam ignoranter reticuerint copulam incestuosam inter eos initam, sive publice nota ea sit, sive occulta, et

reticuerint consilium et intentionem qua eam copulam inierunt, ut dispensationem facilius consequerentur. Sufficere autem, ut unus ex sponsis delictum hoc suum, vel nefariam intentionem modo dictam explicaverit. Quod profecto nedum a probatis auctoribus communiter traditur, sed etiam a Summo Pontifice Benedicto XIV. confirmatur in Constitutione, quae incipit *Pastor bonus*.

II. Sacra Poenitentiaria sub die 20. iulii 1869 respondit:

Post Constitutionem Benedicti XIV. *Pastor bonus* non posse amplius dubitari de nullitate dispensationis obtentae reticita copula incestuosa, vel prava intentione facilius obtinendi dispensationem habita in ea patrandam.

574

1882

(Quaenam litterae pignoratitiae hypothecae instar acceptari possunt)

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől. 393. eln. sz. Nagyméltóságú Püspök Úr! A m. kir. pénzügyminister úrnak f. évi február hó 23-án, 9802. sz. a. kelt átirata szerint a „Pesti magyar kereskedelmi bank“, a „Magyar általános földhitel-részvénytársaság“ és a „Magyar jelzálog-hitelbank“ 1880. évről szóló mérlegei, s az ezen részvénytársaságok záloglevél-forgalmára és a forgalomban levő záloglevelek biztosítására szolgáló külön biztosíték-összegeire vonatkozó kivonatai átvizsgáltatván, azokból kitűnt, hogy mind a három pénzintézet záloglevelei, illetőleg az azok fedezésére és biztosítására szolgáló külön alapok az 1876. XXXVI. t. cz. egyes határozmányainak megfelelnek, s azért a közigazgatás minden ágazatában tüzleti biztosítékul az államkincstár részéről elfogadhatók.

Miről Nagyméltóságodat, 1880. évi május hó 11-én, 647 eln. sz. a. kelt körintézkedésem kapcsán van szerencsém tudomás és mihez tartás végett ezennel értesíteni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tisztelettem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1882. márczius hó 3-án. Trefort.

575

1882

(Steph. Szttaurovsky & Alex. Schwarz obtinent duplicatum testimonii.)

Vallás- és közoktatási magy. kir. minisztertől. 4583. szám. A sárospataki állami tanítóképezdében az 1880. évi november 1-jén 8. sz. a. tévesen Szttaurovsky István nevére kiállított s állítólag elveszett a magy. nyelvtanítására képesítő oklevél semmisnek nyilváníttatik és Szttaurovsky Miklósnak az általa kiérdemelt oklevél f. é. február 1-jén 1. sz. a. említett képezdében szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főtiszt. egyházmegyei hatóságot, a szokásos köröztetés szives eszközzése végett tisztelettel értesíteni. Budapest 1882. márczius hó 14-én. A miniszter meghagyásából: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos.

Vallás- és közoktatási magy. kir. minisztertől. 4702. szám. A Schwarcz Elek részére 1881. évi június 26-án 98. sz. a. a m. szigeti állami tanítóképezdében kiállított képesítő oklevél állítólag elveszvének semmisnek nyilvánítatik, s nevezettnek f. évi január 18-án 98. sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főtisztelendő egyházmegyei hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett — tisztelettel értesíteni. Budapest 1882. márczius hó 14-én. A miniszter meghagyásából: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos.

577

1882

A vallás és közoktatásügyi m. k. minisztertől. 593. eln. sz. Az iskolai köz- (Circulares
mívelődési és egyéb intézetek számadásainak vizsgálatánál gyakran tapasztaltatott, Exe Ministerii
s a m. kir. állami számvevőszék által ismételve tétetett észrevétel az ellen, hogy a de tymbro)
számadó közegek részéről a bélyegtörvény határozmányainak pontos megtartására nem fordítottak kellő figyelem, s hogy különösen a kereskedők és iparosok számlái azok, melyek e tekintetben gyakori észrevételre szolgáltatnak okot.

Szükségesnek tartottam ennél fogva a vallás és közoktatásügyi m. kir. ministerium vezetése alatt álló intézetek számadó közegeit a bélyeg és illetékszabályok szigorú megtartására utasítani, s ez alkalommal őket különösen a következőkre figyelmeztetni:

a) Számlákon és nyugtatványokon a bélyeg illeték oly módon rovandó le, hogy a megszabott értékű bélyeg jegy az okmány vagy irat lapjára, akként ragasztassék fel, hogy az irat szövegének legalább egy sora, nem pedig az irat czime, a bélyegjegy alsó színes részén keresztül irassék.

Az okiratra a kiállítás után utólag felragasztott bélyegjegy nem létezőnek tekintetik.

b) Kereskedők és iparúzők követeléséről kiállított számlák, jegyzékek, kimutatások vagy hasonló iratok, ha 50 frtnál kisebb összegről szólanak, ivenkint 1 kr., különben pedig ivenkint 5 kr. bélyeg alá esnek ugyan, de ha valamely közpénztárnál nyugtatvány gyanánt nyujtatnak be, vagyis ha azokon a pénzfelvétel bizonyittatik, azoktól mint nyugtatványoktól, a II. fokozat szerint járó bélyegilleték, a már felhasznált 1, illetőleg 5 kros számlabélyeg beszámítása mellett, bélyegjegyek felragasztása által rovandó le.

Közpénztárak alatt mindazon pénztárak értetnek, melyek az állam, a közalapítványok, a köztörvényhatóságok s községek közegei, vagy állami igazgatás alatt álló intézetek s vállalatok által kezeltetnek.

c) Külföldön kiállított okiratok (különösen kereskedői számlák) melyek minőségüknekél fogva, belföldön való kiállittatásuk esetében, bélyegkötelezettség alá esnének, ha belföldön érvényes jogügyletet tartalmaznak, de az a.) pont alatt említett

módon, a szabályszerű bélyeggel el nem láttattak, belföldre történt átszármaztatásuk után 30 nap elforgása alatt, sőt még ezen határidő eltelte előtt is, előbb mintsem hivatalos használat alá kerüljenek, vagy mielőtt a bennök foglalt kötelezettség teljesítették, avagy általuk bármely jogérvényes cselekvény eszközöltetnék, a megfelelő bélyegjegyekkel ellátandók, s felülbélyegzésük az illető adóhivatal által eszközözlendő.

d) Az, ki szabályszerű bélyeggel el nem látott számlát, s ehhez hasonló iratot elfogad, s ezt leletezés végett 15 nap alatt az adóhivatalnak be nem mutatja, az elkövetett bélyegcsontításért, — ha a birság a kiállítón meg nem vétethetnék, — másodsorban felelős. Budapest, 1882 márczius hó 26-án Trefort.

576

1882

(Publicatur
Concursus
pro statione
docentis in
Kökény.)

A keszti plébániához kebelezett kökényi kántortanító-állomás üresedésbe jövőn, ez állomásra f. é. május 11-ig pályázat hirdettetik.

Az állomással összekötött jövedelem: 1-ször 300 frt o. é. készpénz. 2-szor 20 frt o. é. a vasárnapi oktatásért. 3-szor 8 akó bor. 4-szer házi kert, mely a kukoricza és burgonyának szánt földdel együtt, 4 hold. 5-ször 1 hold rét s némi stola.

Akik e horvát-magyar tannyelvű állomásra pályázni óhajtanak, kellően felszerelt folyamodványaikat Bodonyba — u. posta Pécs-Göresöny — a ker. esperesi hivatalhoz czimezzék.

578

1882

(Publicatur
Concursus
pro statione
docentis in
Sz.-Dienes)

Pályázat. A szent-dienesi katolikus kántortanítói állomás, üresedésbe jövőn, ennek betöltésére f. é. július hó 3-ig pályázat hirdetetik.

Ezen állomással összekötött évi jövedék következő: 1) 3 szoba, kamara, istálló s pinczéből álló lakás és egy kis szoba segédtanító számára; 2) párbér illeték fejében minden házaspár után — 220 pár — $\frac{1}{4}$ mérő buza, $\frac{1}{8}$ mérő csutás-kukoricza és 15 kr.; 3) a szőlősgazdáktól minden pár után 4 icze — 12 akó — bor; 4) minden iskolás gyermek után — 60 gyermek — 40 kr. és egy koci fa az iskola fűtésre; 5) vasárnapi oktatásért 21 frt a községi pénztárból; 6) 4 öl fa a községtől; 7) a legelőn 6 drb. marha és sertés legeltetési jog; 8) féltelek, melyet a község művel; 9) stolaris jövedék 10—15 frt.

Pályázni óhajtok kellően felszerelt folyamodványukat a kerületi tanfelügyelőséghez Szabad-Szent-Király (posta Szt.-Lőrincz) küldjék, ők maguk pedig a választási napot — július 3 — megelőző héten megjelenni sziveskedjenek.

Joannes Kovács parochus Bölskensis, nominatus est surr. VADiaconus (Personalia.)
Districtus D.-Földvárensis.

Julius Gruber nominatus est Vice-Rector Seminarii Cleri iunioris.

Josephus Brem missus est cooperator e Pécsvárad ad Mohács.

Franciscus Romaisz missus est cooperator e Mohács ad Pécsvárad.

Datum Quinque-Ecclesiis die 14-a Aprilis 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

V.

850

1882

Ecclesia Cathedralis Nostra Quinque-Ecclesiensis, quam documenta historica omnium Regni Basilicarum olim nobilissimam fuisse perhibent, inde a XV. saeculo tantas ac tam crebras subivit mutationes & restorationes; & pro variorum temporum genio, cumprimis vero & ultima vice initio nunc labentis saeculi talibus aucta est additamentis et affecta mutilationibus, ut classica sua forma plane exuta sit, nec quidquam in ea hodie iam de pristino suo splendore remanserit. (Publicatur
initium
restorationis
Ecclesiae
Cathedralis.)

Hinc artis et archeologiae christianae periti pridem verbis & scriptis urserunt, ut nobilissimo huic architecturae patriae monumento nativa sua redderetur forma et species.

Quod adusque temporum adiuncta & fortasse pietas, qua omnes erga hanc Nostram Ecclesiam ferimur, praepedierunt, dira iam modo postulat necessitas.

Celeberrimi quippe artisperiti attentum me reddiderunt ad periculum, quod machinae templi ex eo minatur, quod muri quibus originarie tabulatum impositum fuit, mole fornicum lapideorum lapsu temporis gravati, adeo versus meridiem declinent, ut haec ipsa declinatio, in dies crescens, toti ecclesiae facile fatalis evadere possit.

Quod itaque has propter circumstantias iam immediatus Praecessor meus, antequam Dioecesi excederet, serio moliebatur, id mihi in effectum deducendum supermansit. Quapropter mox, ac sedem hanc episcopalem capissiveram, ad rem hanc studia convertens, post non paucas cum Ven. Capitulo consultationes, negotium adornandorum restorationis planorum celeberrimo Architecto Viennensi, Friderico Schmidt credidi; quibus paratis et per Commissionem regnicolarem conservandis monumentis praepositam, post vero Altissima Resolutione Suae Caes. & Reg. Apost. Majestatis adprobatis, manus operi restorationis proximis diebus admoveri in Domino deliberavi.

Hoc ipsum, Dilectis omnibus in Christo Fratribus et Filiis praesentium serie notum reddens, cunctos obtestor et oro, ut piis suis precibus Deum omnipotentem per decursum operis restorationis assidue precari non desinant, quo id, quod in Nomine Eius coeptum est, ad Ipsius laudem & gloriam, adque decus et ornamentum charae Patriae & Nostrae Dioecesis optato eventu coronetur et perficiatur.

904

1882

(Mors Josephi Schippert.)

Die 15-ta Junii c. a. pie in Domino obiit Josephus Schippert Parochus Ecclesiae Szent-György, qui natus 1830, ordinatus 1855. ab a. 1861. Parochiae Szent-György praefuit.

Cuius animam consuetis suffragiis commendo.

851

1882

(Testimonia Sam. Ehrenhaft & Franciscus Frischauer nominatim.)

Vallás- és közoktatási magy. kir. minisztertől. 13223. szám. Az Ehrenhaft Samu lakompataki izr. tanító által az 1870. évi november 19-én 58. sz. a. Bécsben nyert elemi népiskolai tanítóságra képesítő oklevél ezennel Magyarországra nézve is érvényesnek nyilvánittatik.

Miről van szerencsém a főtiszt. egyházm. hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest 1882. május hó 8-án, Trefort.

Vallás- és közoktatási magy. kir. minisztertől. 11142. szám. A Frischauer Francziska által a kremsi képezdében az 1875. évi 10. sz. a. valamint az 1877. évi 11. sz. a. nyert elemi s illetőleg polgári iskolai nőikézi munkára képesítő oklevelek az 1877. évi július 13-án 10998. sz. a. itt kelt „Szabályrendelet” 24. §-a értelmében a hasonfoku hazai tanintézetekre nézve is érvényeseknek nyilvánittatnak.

Miről van szerencsém a főtisztelendő egyházmegyei hatóságot további szives intézkedés végett értesíteni. Budapest 1882. május hó 2-án, Trefort.

852

1882

(Rudolphus Ziskay & Maur. Rosenzweig obtinent duplicatum testimonii.)

Vallás- és közoktat. m. k. minisztertől. 9419. szám. A Ziskay Rezső által a nagyszombati kir. kath. tanítóképezdében 1870. évi április 25-én 21. sz. a. valamint a Rosenzweig Mór által ugyanott 1879. évi június 18-án 21. sz. a. nyert el. képesítési oklevelek állítólag elveszvéen, ezennel semmisnek nyilvánittatnak, és Ziskay Rezső részére 1882. évi márczius 8-án 34. sz. a., Rosenzweig Mór részére pedig 1882. évi márczius 10-én 35. sz. a. a kért oklevél másodlatok szabályszerűen kiadattak.

Miről van szerencsém a főtiszt. egyházmegyei hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest 1882. április hó 12-én. A miniszter meghagyásából: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos.

853

1882

(Commendatur opusculum Edmundi Tokody.)

Edmundus Tokody presbyter dioecesis Csanádensis leges et ordines Gu bernii ad rem ecclesiasticam referentes, qui variis temporibus ab a. 1741—1881 emanarunt, in unum tomum compilavit et sub titulo: „Egyházügyekre vonatkozó magyar országos törvények királyi és kormányrendeletek tára” edidit.

Promptuarium hoc, quod ad solvendas occurrentes in negotiis matrimonialibus, scholasticis &c difficultates viam monstrat, omnibus parochis impensius commendo.

Örömmre szolgált mindenkor, midőn a nevelés- és tanügy mezején serényen működő tanítókat, kitűzött nemes céljuk elérésében fáradozni láttam és megközelíteni ezáltal a szent célt, melyet a tanítói tanácskozmányok elrendelésével megvalósítani úgy a püspöki Rendszabályok, mint az országos tanügyi törvények óhajtottak. Egyházmegyém tanfelügyelője a múlt évi tanácskozmányokra készült munkálatok birálatát terjesztvén eléem meggyőződtem számos tanító szorgalmas ügybuzgalmáról. E fölötti örööm azonban teljes nem lehetett, tapasztalván a részvétlenséget, melynél fogva több tanító, dolgozatával ez évben elmaradt. Ugyanazért, valamint múlt 1090. sz. a. kelt körözüvényemben a kerületi tanfelügyelők buzgalmát felhívtam, hogy a tanítókban a tanácskozmányok iránt érdekeltséget keltsenek, úgy jelen alkalommal is ismételten utasítom különösen azon kerületek espereseit, akik az előirt tanácskozmányokat megtartani ez évben is elmulasztották, intve kérvén őket, hogy semmi nehézségtől se riadjanak vissza, semmi fáradságot se kiméljenek a tanügynek ez uton való előmozdításában.

(Resultatum
Conferentia-
rum ludire-
ctorum.)

A múlt évben kitűzött tételek következő eredménnyel dolgoztattak ki:

Pécsi kerület. 1. Kollár Ignác somogyi tanító módszertani dolgozata szép szakismerettel és nagy szorgalommal készült.

2. Réder János árpádi tanító tétele nem teljesen körvonalozott ugyan, de a tanmenet igen helyes fölfogásra vall.

3. Schmidt János töttösi tanító a) dolgozatában a testi fenytés szükségességét történelmi példákkal világítja meg.

4. Tiringer Mihály szabolcs-bányai tanító a) tételében kimondja, miszerint a modern iskola nem állván vallás-erkölcsös alapon, az álhumanismus iránti hódolatában a testi fenytést eltörölte. Szigorubb házi nevelést sürget s a testi büntetés alkalmazásában óvatosságra int. A dolgozat jeles.

Némethi kerület. 1. Brusch Alajos daróczyhalmai tanító gyönyörű nyelvezettel szól a tárgyhoz. Téves azonban abbeli hite, miszerint nevelési rendszerünk nem lenne voltaképen. Kárhoztatja a helytelen házi nevelést.

b) módszertani fejtegetése elismerést érdemel. Különös tekintettel van a térrajzi szempontra, mint a földrajz előkészítő folyamára. Az idevágó irodalmat ismeri; s szép térképet mellékel dolgozatához.

2. Sznopek József pellerdi tanító b) a szülőföldisme tanításáról értekezvén, vázlatos rövidséggel sok helyes elvet pendit meg.

3. Tóth János garéi tanító a) tételében a testi fenytéknek okkal-móddal való használatát szükségesnek vitatja.

b) helyes módszertani felfogással készült.

Szent-Lőrinczi kerület. 1. Bielőhradszky Ferencz dinnyeberkii tanító a testi fenyték jogosultságát szépen vitatja. A testi büntetés körülményeiről szólván, bár általánosan, de alaposan értekezik.

2. Jelenesics János szent-iváni tanító a) a testi büntetés alkalmazásában nagyobb részt a tekintély és gyakorlat indokait hangoztatja.

b) A szülőföldisme tanítása különbözik a hazai földrajz tárgyalásától.

Siklósi kerület. 1. Hartvek Antal bezedeki tanító mindkét tételre szorgalommal dolgozott. A jövő többet hozhat.

2. Müller Imre német-mároki tanító az a) tételt nagy szorgalommal s dicséretes eredménnyel fejtette meg.

3. Pammer Péter siklósi tanító b) tétele nem mindennapias felfogást tanusít. A siker szép s dicséretes.

Dárdai kerület. 1. Heid János laskafalusi tanító a) és b) tételeket röviden, de jól tárgyalja.

2. Karl Miklós kácsfalvi tanító a) és b) dolgozatával olvasottságra enged következtetni.

3. Pécsi Aladár dardai tanító a) neveléstani fejtegetése, jó átgondoltsággal szép eredményt tüntet fel.

b) Általában sikerültnek mondható. Az első rész a tanelvekkel sokat bibelődő, de a második annál szebb. A fiatal tanító érdeméből e körülmény nem von le sokat, mert a folytonos szorgalom e kicsinyes akadályokat egytől-egyig sorban leküzdö.

Baranyavári kerület. Nem érkezett dolgozat.

Mohácsi kerület. Nem érkezett dolgozat.

Kéméndi kerület. 1. Hübner Péter szabari tanító a) dolgozata alapos, a testi fenytés jogosultságát, lélektani szempontból, hasonlatokban vitatván, megcáfolja az ellenvetéseket.

b) rövid, de szakavatott.

2. Laufer János kéméndi veterán-tanító ezidei a) fejtegetése is a tapasztalatokban megőszült tapintatos tanítóra vall.

b) Szép dolgozat.

Németbólyi kerület. 1. Fischer Ede herendi tanító, világos menetben, elég gyakorlatilag fejtegeti a kitzűzött tételeket.

2. Horváth János átai tanító több ízben szép tapintattal s nemes igyekevéssel szól a tárgyhoz.

3. Koleszárics Mátyás lothárdi tanító kellő avatottságról tanuskodó dolgozatot nyújtott.

4. Petz András vókányi tanító a testi fenytés jogosultságát bizonyítja. A dolgozat sikeres.

5. Schwedl Károly szökédi tanító elismerésre méltó szorgalommal igyekszik a tételekről értekezni.

Pécsváradi kerület. 1. Bingold János szellői tanító a) tételben sok szépet s igazat mond. Az indokok nem elég erősek, egyébként a dolgozat jó.

b) helyes felfogásról tanuskodik.

2. Kormos József szilágyi tanító nagyobb terjedelmű, sok kitérésű dolgozatot készített.

3. Krammer Kálmán nádasdi tanító a) röviden s helyesen érvel.
b) a beszédértelem anyagának részletezésére tér.

4. Kremmer Károly hirdi tanító a) gyakorlati felfogással, világos érveléssel készült jeles dolgozatot adott.

b) helyesen fogja föl a szülőföldisme tanításának anyagi és alaki célját; tekintettel van a körülményekre s meglevő tankönyvekre.

5. Nagy József martonfai tanító a) a testi fenyítés indokolásánál hivatkozik a jogokra, melyeket a tanító, a nevelés kötelezettségével a szülőktől átvesz. Az értekezés általában jó.

Mágocsi tankerület. 1. Hipp Ferencz maróczi tanító a) tételről szépen, dicséretesen értekezik.

2. Krammer Károly mágocsi tanító a) dolgozata szép törekvésű fiatal tanítót ismertet meg velünk. A gyönyörű eszméket rejtegető munkálat szép reményekre jogosít.

b) figyelemre méltó.

3. Kulcsár József mocsoládi tanító a)-ban gyakorlati példákat hoz fel a testi fenyítés szükségességének kimutatására. Vonzó nyelvezettel bíró dolgozat.

b) a szülőföldisme tanítását fővonalaiban helyesen vázolja. A domború térképet szükségesnek mondja s eládjá egyszersmind ennek készítmódját.

4. Schettl Péter győrei tanító a) tétele kellő megfontoltsággal szól a testi büntetés jogosultságáról és alkalmazásának módjairól.

b) kissé kitérő.

Gödrei kerület. Nem érkezett dolgozat.

Szigetvári kerület. 1. Papp János szigetvári kántortanító a) a büntetés jogosultságának alapvetése után ügyesen bonyolítja le a jutalmazás és büntetés körülményeit.

b) a szülőföldisme tanításának célja, menete s módja szép egésszé olvad e munkálatban.

Bonyhádi kerület. Nem érkezett dolgozat.

Dombóvári kerület. Nem érkezett dolgozat.

Értényi kerület. Nem érkezett dolgozat.

Simontornyai kerület. Nem érkezett dolgozat.

Dunaföldvári kerület. Nem érkezett dolgozat.

Szegzárdi kerület. 1. Bányik Matild tolnai tanítónő a) dicséretesen dolgozott. A testi büntetés kinövéseit kárhoztatja.

b) teljes avatottsággal készült dolgozat.

2. Kelecsényi Rezső tolnai tanító a) a testi büntetés jogosultsága mellett érdekesen tárgyalja a büntetés különféle módozatait.

3. Koszorú István szegzárdi tanító b) dolgozata minden tekintetben sikerült; melynek a gyakorlatban való általánosítása melegen óhajtható.

4. Mezey Gyula faddi tanító a) dolgozatában kellő érveléssel, elég kimerítően, dicséretes eredménnyel tárgyalja a kitűzött tételt.

5. Traiber János mőzsi tanító a nézet különbségek fejtegetése után, tapintatos büntetési módokat ajánl. A dolgozat a fiatal tanítónak dicséretére válik.

6. Várkonyi Sándor szegzárdi tanító a) szép olvasottságról tanuskodó jeles dolgozatot készített.

Völgysegi kerület. Nem érkezett dolgozat.

Szakértő bírálók együttes véleménye oda irányul, miszerint jutalomra méltók: Tiringner Mihály szabolcs-bányai tanító jeles neveléstani dolgozata; továbbá, Koszorú István szegzárdi tanító sikerült b) munkálata.

Kiváló figyelmet érdemlő dicséretes munkálatok még: Kremmer Károly hirdi tanító a) és b), — és Várkonyi Sándor szegzárdi tanító a) dolgozata.

Ez évben megtartandó tanácskozmányokra következő tételek tűzettek ki: a) nevelés tanból: Minő befolyással bír a tanító egyénisége a szorgalmas iskolalátogatásra? b) a gazdaságtanból: Miként lehetne a falusi iskolákban a gyümölcsfa-tenyésztést úgy megkedveltetni, hogy az a községben lassan-lassan általánosítható?

905

1882

(Concursus
pro statione
decentis in
Püspök-Bogád.)

A püspök-bogádi kántor-tanító állomás üresedésbe jöven, ennek betöltésére f. évi július 31-ig pályázat nyittatik. Jövedelme a következő: 1) 3 szobából álló tisztességes lakás, élés- és fakamara, fészer, istálló, pincze; 2) párbér illeték fejében minden házaspár után — 198 pár — $\frac{1}{4}$ mérő rozs és 5 magyar itcze bor; 3) a hétköznapi iskolás gyermekek után 42 frt, a vasárnapiak után 26 frt a község pénztárából; 4) 28 méter 31 tüzelőfa, melynek fele része az iskola fűtésére, másik fele a tanító használatára. Mindezt az uradalmi erdőben a község vágatja és haza szállítja; 5) fél telek és hozzá való rét. A földön, az ugarolást és vetőre való szántást, az eltakarítást, valamint a behordást is a község teljesíti. A réten az előszénát a község kaszálja és behordja, a sarjut pedig csupán behordja; 6) $\frac{3}{4}$ hold házi kert, $\frac{1}{4}$ hold lóheres, $\frac{1}{8}$ hold káposztás; 7) a kegyuraságtól 15 frt és néhány kr. Klimó-féle alapítványból 4 frt; 8) stoláris jövedék 15—20 frt.

Pályázni óhajtok kellően felszerelt folyamodványukat a kerületi tanfelügyelőséghez Pécsre (belvárosi plebániahivatal) küldjék.

Datum Quinque-Ecclesiis die 7-a Junii 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

VI.

1072

1882

Die 22 da Junii a. c. supremum diem obiit *Michael Kebeley*, parochus (Michael Kebeley par. Battinaensis, natus a. 1838. ordinatus a. 1862. parochus in Battina ab a. 1870. Battinaensis mortuus.)

In cuius animae refrigerium quivis presbyter dioecesanus tria Sacra persolvenda habet.

1073

1882

Pro directivo notitiae statu sequens communico Exc. R. H. Ministerii Rescriptum:

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minisztertől, 884. eln. szám. Nagyméltóságú püspök ur! A mozgósított állandóan szabadságoltak, tartalékosok stb. gyámol nélküli családjainak segélyezési módozatát megállapító, — folyó 1882. évi XI. törvényczikk végrehajtása tárgyában a m. k. honvédelmi miniszter ur által legközelebb részletes „Utasítás” fog kiadatni, melyben a nevezett törvény végrehajtása körül a lelkészek közreműködésének is több iránybani igénybe vétele terveztetik.

Igy jelesül a kérdéses „Utasítás” tervezetének 3-ik szakasza szerint a bejelentett igények igazolásául minden, a segélyre igényt tartó egyes családra nézve megállapított minta szerint szerkesztendő bizonyítvány lesz hivatalból kiállítandó, s a 4-ik szakasz rendelkezése szerint: „Ezen bizonyítvány, a mennyiben az egyszersmind szegénységi bizonyítványnak is tekintendő, s a családtagok életben létét is kimutatja: nemcsak a községi előljáró, hanem az illető lelkész által is hivatalos pecsétjeikkel megerősítve aláírandó.”

Az „Utasítás” 28-ik szakasza szerint a megállapított segély minden hónap 1-jén és 16-án előre fizetendő. A teljesített fizetést az illető felek a fizetési könyvecske nyugtaürlapjain nyugtázzák, s az említett szakasz negyedik kikezdése szerint:

„A segélyben részesülő családtagokban előfordulható változások tekintetéből és azok igazolása végett a nyugta mindenkor az illető lelkész által láttamozandó ki aláírása mellé hivatalos pecsétjét is alkalmazni fogja.”

(De cooperatione pastorum animarum ad executionem legis art. XI. 1882.)

Vége a szóban levő „Utasítás” 37-ik szakasza szerint az eredetileg megállapított és folyóvá tett segély változás alá eshetik:

- a) ha a segélyre jogosult családokban halálesetek következnek be;
- b) ha időközben gyermek születik;
- c) ha valamely gyermek időközben életének 8-ik évét betölti;
- d) ha egyes családtagok házasság vagy más körülményeknél fogva a családból kilépnek, s eltartásukról másként gondoskodva van, stb.

A 38-ik szakasz rendelkezése szerint pedig:

„Az előbbeni szakaszban a)-tól d)-ig említett esetekben előjött változások az illető lelkész által hivatalból és bélyegmentesen kiállított igazolvánnyal bizonyítandók.”

Van szerencsém tisztelettel kérni Nagyméltóságodat, miszerint a lelkészkezdő papságot ennek megfelelőleg utasítani méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1882. évi június hó 29-én. Trefort.

1074

1882

(Jos. Németh, leg vasvári tanítónak a csurgói állami tanítóképezdében 1880. évi június 25-én 10. sz. a. nyert elemi tanképesítési oklevele állítólag elveszvé, ezennel semmisnek nyilvánítatik, s helyette nevezettnek f. é. ápril 20-án 10/1880. sz. a. annak jogérvényes másolata szabályszerűen kiadatott.)
Jul. Schmid,
Joan. Bá-
nyász obti-
nent duplica-
tum testimo-
nii.)

Miről van szerencsém a főtiszt. egyhm. hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközzése végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1882. május hó 18-án. A miniszter meghagyásából: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos.

A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. minisztertől. 15165. sz. A Schmid Gyula által az 1865/6. év július 31-én 40. sz. a. a pesti kir. kath. tanítóképezdében nyert képesítési oklevél állítólag elveszvé, semmisnek nyilvánítatik, s helyette nevezett részére f. é. május 6-án 61. sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főtisztelendő egyházmegyei főhatóságot a szokásos köröztetés eszközzése végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1882. május 29. A miniszter meghagyásából: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos.

Vallás és közokt. m. k. Minisztertől 17.733 szám. A Bányász János által az iglói állami tanító képezdében 1879. évi június hó 27-én 86. sz. a. nyert képesítési oklevél állítólag elveszvé, semmisnek nyilvánítatik, s helyette nevezett részére

1882. évi június 2-án 86. sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főtisztelendő egyházm. hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközzése végett, tisztelettel értesíteni. Budapest 1882. június hó 17-én. A miniszter meghagyásából. Buzogány Áron, osztálytanácsos.

1109

1882

Vallás és közokt. m. kir. Ministertől. 32959 szám 1881. Nagyméltóságú Püspök Úr! A hadmentességi díj ügyében szükséges anyakönyvi kivonatok bélyegmentességére vonatkozólag m. évi Julius 11-én 14.403 sz. a. kibocsátott körrendelet második kikezdésében a „díjmentesen“ kifejezés tollhibából csuszván be, van szerencsém tiszteletteljesen felkérni Nagyméltóságodat méltóztassék pótlólag tudatni az anyakönyvvezető lelkészekkel, hogy a hivatkozott körrendelet, — a mint az a bekezdésből is kitűnik, — kizárólag a „bélyegmentesség“ czéljából bocsáttatott ki.

(Extractus matriculares, quando ad dispensationem in lege militandi requiruntur, non gratis adornandi.)

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest 1882. Junius hó 20-án.

A Minister meghagyásából: Hidasy Kornél osztálytanácsos.

1075

1882

A bogdásai plébániához tartozó Sellye fiokközségi kántor-tanítói állomásra f. é. augusztus 1-ig pályázat hirdettetik. A pályázók felszerelt folyamodványait a ker. espereshez küldjék Mosgóra. (Somogy-megye.)

(Concursus pro statione cant. docentis in Sellye.)

Az állomás jövedelme:

A kegyuraságtól: 42 frt; 6 m. buza; 12 m. kétszeres; 7 öl fa; 4 akó bor; 1 szekér sarju. A politikai községtől: 200 frt; és vasárnapi oktatásért 31 frt. 50 krt. A hitfelekezettől: minden házas pár után 35 kr. minden tanonc után 2 frt. tandíj. Ezeken kívül 4 szobából álló lakás és kert; 2 hold erdőrész; 7 hold legelőrész.

1076

1882

A jánosii anyaegyházhoz tartozó német-egregyi kántortanítói állomásra f. é. augusztus 22-ig pályázat nyittatik. A pályázók irataikat a ker. espereshez küldjék Mágocsra.

(Concursus pro statione docentis, in Német Egregy.)

Az állomással jár:

Egy szobából álló lakás, a szükséges melléképületekkel és kerttel; minden házaspártól két nyolczada rozs, = 24 pozs. mérő; párpénz 4 frt 80 kr.; minden pártól két itcze bor, körülbelül = 2 akó; minden tanonc után 17 kr. = 5 frt 44 kr. Vasárnapi oktatásért 20 frt; fél hold rét, házikert és belső telek egy hold; $\frac{1}{4}$ hold kenderföld, melyet a község művel; ezeken kívül 14 hold szántóföld egy tagban, melyet a tanító műveltet; végre 10 öl kemény tüzelő fa az uradalmi erdőből, melyből az iskola is fűtendő, s melyet a község vág és hazahord; Stóla illeték mintegy 3-4 forint. A tannyelv német-magyar.

1077

1882

(Concursus
pro statione
docentis III.
Cl. in Zomba.)

A zombai elemi iskola III. osztályának tanító-állomására f. é. augusztus 15-ig pályázat hirdettetik.

Az állomással jár: szabad lakás és 400 frt. készpénz.

A folyamodványok a zombai plebánia-hivatalhoz intézendők.

Datum in Nádasd. 1882. die 19-a Julii.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

VII.

1167

1882

Notitiae hisce reddo DD. Parochis, Rssmum fisci fundationalis generalis dioecesani Administratorem per me sub dato 5-ae Augusti et Numero 1167. a. c. inuiatum esse, ut ab anno currente 1882. inchoando a) a capitalibus in aere parato praefato fisco illatis annue creditoribus huius fisci solvat census $5\frac{1}{2}\%$. b) omnibus ecclesiis, piis foundationibus, Institutis etc. quorum dos ad notitiam Rssmi Administratoris in status Obligatorialibus Cassae fundationali concredita est, totum sine diminutione numeret census, quem eadem Cassa fundationalis ab Aerario percipit.

(De censu, quem capitalia in Cassa fund. gener. dioec. fructificantia fundant.)

1210

1882

Pro directivo notitiae statu sequens cum DD. Curatis communicatur Exc. Ministerii Cultus et P. J. rescriptum:

(De conscriptione scholarium conscientiose effectuanda.)

A vallás és közoktatási magy. kir. Ministertől. 15027. szám. Ujabb időben több oldalról tétetett panasz az iránt, hogy az 1868. évi 38. t. cz. 1. §-nak rendelkezése nem foganatosittatik elég szigoruan az idézett törvczikk 48. 49 és 50. §§-ai értelmében, különösen hangsúlyoztatott ezen fölterjesztésekben az, hogy a tanköteles gyermekek összeírásával megbizott egyházi s polgári hatóságok számos tankötelest kihagynak az összeírásból s így azokkal szemben a tankötelezettségre vonatkozó törvényes intézkedés nem foganatositható; továbbá hogy némely iskolaszéki elnök s hitfelekezeti lelkész nem veszi igénybe a polgári hatóságok közreműködését oly esetekben, midőn valamely tanköteles a 12. illetve 15-ik életév előtt az iskolából kivonatik, illetőleg törvényellenesen elbocsáttatik.

Emlékezetbe hozva 1878. évi márczius hó 31-én 7280. sz. a. kelt körrendeletemet, annak kapcsán tisztelettel fölkérem a főt. egyházm. főhatóságot, sziveskedjék az alantas egyházi hatóságokat oda utasítani, hogy úgy a tankötelesek összeírásánál mint a tanév és iskolába járatásra nézve a legszigorúbban járjanak el, annyival in-

kább is, mivel olyan esetben, midőn bárminemű mulasztás vagy éppen visszaélés jut tudomásomra, — az illetővel szemben kénytelen leszek a köztörvények értelmében a legerélyesebben intézkedni. Budapest, 1882. augusztus hó 7-én. Trefort.

1187

1882

(Concursus
pro stipendio
Lackenbacher-
iano.)

23299. számhoz. Pályázat. Lackenbacher Salamon, Henrik, Bernát és Jakab testvérek a bibliai tudomány tanulmányozásának előmozdítása végett katolikus hittudományi tanulók részére 15—20 bibliai vers héberből arabra teendő legjobb fordításáért örök időkre évenkénti 450 pengő vagyis oszt. értékű 472 frt 50 krt. alapítottak pályadíjul.

Minthogy pedig a lefolyt 1881. évben pályázó nem jelentkezett, a pályadíj az alapító levélnek VII. pontja értelmében a jelen évre, annak kétszeres összegében, azaz 945 oszt. ért. frtban állapított meg.

A feltételek következők:

1. Mózes öt könyvének mindenikéből (a leszármazási lajstromok kivételével) sors által 3—4 versből álló hely szemelendő ki, mely héberből arabra fordítandó. Arab szótár használható ugyan azonban két egyenlően jó fordítás között a szótár nélkül készülté az előny. Legjobb fordításul az tekintendő, mely a londoni Polyglotte-hoz legközelebb áll.

2. A versenyben azon belföldiek vehetnek részt, kik a hittudományi tanfolyamot a bécsi, prágai vagy pesti egyetemen a jelen, vagy pedig közelebbi lefolyt tanévben vagy pedig 2, legfeljebb 3 évvel előbb végezték és a kath. presbyteratust felvették.

Egyenlően jó fordításoknál az elsőség azé, ki a hittudományi tanfolyamot legközelebb fejezte be.

3. A verseny a bécsi, prágai és pesti egyetemen tartandó s a dolgozat 12 óra alatt elkészítendő rövidebb időköz viszonylagos előnyül szolgál.

Ezen díjra nézve a pályázat Bécsben folyó 1882. évi november 27-re Pesten és Prágában pedig 1882. évi november 29-ére tűzetik ki.

A pályázók kötelesek képességüket az illető egyetem hittudomány-kari dékánjánál legalább 3 nappal előbb okmányilag igazolni.

Budapest 1882. évi július hó 25-én.

A miniszter meghagyásából: Leövey Sándor, miniszteri titkár.

1188

1882

(Carolina
Grosz obti-
nuit duplica-
tum testi-
monii.)

Vallás és közokt. m. kir. Minisztertől. 21196. szám. Grosz Linának a b.-pesti kath. tanítónőképződében 1881. évi october 7-én 10. sz. a. nyert képesítő oklevele állítólag elveszvé, ezennel semmisnek nyilvánítatik, s említett részére annak jogérvényes másodlata f. é. junius 23-án 63. sz. a. szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főtisztelendő egyházmegyei hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest 1882. július hó 17-én. A Miniszter meghagyásából: Buzogány Áron, osztálytanácsos.

1190

1882

A hosszú-hetényi anyaegyházhoz tartozó Martonfa fiókközség kántortanítói állomására f. é. szeptember 18-ig pályázat hirdettetik. A pályázók kellően felszerelt folyamodványaikat a kerületi tanfelügyelőhöz t. Szuly József berkesdi plebánoshoz küldjék. (Pósta: Pécsvárad.)

(Concursus
pro statione
docentis in
Martonfa.)

Ezen állomás jövedelme: Minden pártól $\frac{2}{8}$ rozs, 5 itcze bor, (ha szőlőbirtokos) és 26 kr; tanpénz fejében 8 frt és ismétlő oktatásért 20 frt; bucsuztatóért 1 frt 50 kr. Az urodalomtól 24 méter fa, melyből az iskola is fűtendő s melyet a község tartozik megválni és szállítani.

Az állomás szántóföldjeit a község miveli és a termést behordja. A széna és sarju kaszálása és behordása szintén a községet illeti. Az összes jövedelem 350 frtra tehető. A tannyelv magyar.

1191

1882

Az ozorai (tolna megye) róm. kath. elemi tanodában az I. osztály tanítói állomás megüresedvén, erre egy próbaévi alkalmazás mellett pályázat hirdettetik. Evi díja: a tanévtületben egy lakszoba, $\frac{1}{4}$ hold kert, 300 frt. évnegyedes részlet fizetésben, 12 pozs. mérő buza, 20 mérő rozs, 4 mérő tavaszi árpa vagy kukoricza és 2 akó bor. A tanító kötelme a nm. püspöki kar által kiadott rendszabály — és tanterv értelmében mind a mindennapi mind az ismétlő iskolát kezelni. Előnyére leendő a pályázónak a kántorságbani gyakorlottság. Tannyelv a magyar. A pályázat határideje szeptember hó 14-ike. A pályázók felhivatnak, hogy végzett tanulmányaikról szóló bizonyítványukat, tanítói oklevelüket — az eredetit — az egyházközségi tanfelügyelőhöz Ozorára küldjék.

(Concursus
pro statione
docentis in
Ozora.)

1192

1882

A berkesdi plebániához tartozó Szilágy fiókközségben a kántortanítói állomás üresedésbe jövéen, betöltésére f. évi augusztus 31-ig pályázat hirdettetik. Evi járandóság: A községtől 100 frt. o. é., pár-szám után körülbelül 42 pozs. mérő gabona, 12 m. akó bor; stola-illetmény 20 frt. Az alapítványi kegyuraságtól 105 frt. 60 kr. o. é.; 31 méter hasábfá, melyből a tanoda is fűtendő; 5 hold középminőségű szántóföld, melyet a tanító műveltet. A készpénz az uradalom és község által évnegyedenként kiadatik. A lakhely két szobából áll, tisztességes, szükséges melléképületekkel és $\frac{1}{4}$ holdnyi konyhakerttel ellátva. A tanítási nyelv magyar. A kellően felszerelt folyamodványok az egyházközségi tanfelügyelőhöz küldendők Berkesdre. u. p. Pécsvárad, Baranyamegye.

(Concursus
pro statione
docentis in
Szilágy.)

1193

1882

(Concursus
pro statione
docentis in
Bezedeck)

A lipovai plebániához csatolt Bezedeck fiókközségben a kántortanítói állomás megüresedvén, annak betöltésére ezennel pályázat hirdettetik. A pályázni szándékozók kellően felszerelt folyamodványait f. é. szeptember 18-ig küldjék Vilyányba a kerületi tanfelügyelőséghez. — Az oktatási nyelv: német.

Az ezen állomással összekötött évi jövedék a következő: a) a községtől: 1. Kényelmes lakás, 2 szoba, 2 konyha, pincze, istálló, kamara, 1 holdnyi beltelek, melyet a tanító műveltet, 2 hold szántó föld egy tagban, ezt a község szántja. — 2. Rét helyett a temetőben termő fünek használata, melyet a község kaszáltat és hordat be. — 3. A fizető házaspárok után 22 pozs. mérő tiszta buza, 4 pozs. m. kétszeres és 3 pozs. m. rozs, ugyanannyi mennyiségű morzsolt kukoricza. — 4. Minden házaspár után 52 $\frac{1}{2}$ kr. összesen 60 frt 84 kr. — 5. Vasárnapi iskolapénz 20 frt. — 6. Stolaris illeték 10—12 frt. — b) az uradalomtól: 7. 6 öl fa, melyet a község vág és hord; 10 pozs. mérő gabona és 4 frt 20 kr. készpénz.

1209

1882

(Concursus
pro statione
docentis in
Egerszeg.)

A saásdi anyaegyházhoz tartozó egerszegi tanító-állomás üresedésbe jövén, ennek betöltésére f. é. szeptember 20-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme: a) két szobából álló lakás, konyha, élektár, pincze és $\frac{1}{2}$ holdnyi házikerttel; b) minden pártól $\frac{1}{8}$ buza, $\frac{1}{8}$ rozs és 20 kr. o. é. c) minden szőlőbirtokos pártól 6 régi itcze bor. d) 3 öl hasábfá. e) a hétköznapi iskolakötelesek mindegyikétől 50 kr. o. é. f) minden ismétlő tankötelestől 20 kr. o. é. g) 5 hold szántó föld, egy hold rét, $\frac{1}{2}$ hold kenderföld. Stolaris jövedék mintegy 5 frt. o. é. s a szükséges malomfuvarok.

Folyamodni óhajtok az egyházkerületi tanfelügyelőnél Magyar-Széken jelentkezzenek.

1214

1882

(Concursus
pro statione
docentis in
Paks.)

A paksi római kath. magyar ajku elemi iskolánál egy tanító-állomás üresedésbe jött, melyre szeptember hó 10-ig pályázat nyittatik; a pályázók kérvényeiket a kitzött határidőn belül Paksra a kerületi tanfelügyelőhöz intézzék. Ezen állomással következő jövedelem jár: Négy száz forint kész pénz, 1 öl tűzi fa, 1 hold legelő föld.

Datum Quinque Ecclesiis die 16-a Augusti 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

VIII.

1247

1882

R. Josepho Dietrich, Curato Nagy-Vejkensi, ad preces vice plus simplici (Concursus pro Curatin Nagy-Vejke) propositas, a cura pastoralis ad tempus relevato, Curatiale beneficium Nagy-Vejke concursui exponitur.

Qui e presbyteris dioecesanis ad beneficium isthoc reflectere volunt, recursum suum usque finem mensis Septembris Mihi substernant.

1266

1882

Extractus matriculares subditorum Serbiae, de quibus in subsequenti Intimato Exc. Reg. Hung. Ministerii Cultus et publ. Instit. agitur, occurrente casu, gratis exarandi et ad Officium dioecesanum promovendi veniunt, unde authenticati ad Ministerium expedientur. (Extractus matriculares subditorum Serbiae ad Officium dioec. mittendi.)

24907. sz. Vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől. Nagyméltóságú Püspök úr! A Szerbiával kötött kiadatási jogsegélyezési, konsularis és hagyatéki államszerződésekre vonatkozó megerősítő (ratificationalis) okmányok folyó évi június hó 16-án Bécsben kicseréltetvén, e szerződések a megerősítések kicserélésétől számított három hó múlva lépnek hatályba, vagyis folyó évi szeptember hó 16-án fog ezen szerződések érvénye Magyarország területén kezdődni; — és miután az említett szerződés X. cikke szerint a szerződő felek kötelezik magukat a polgári állapotra (születésre, házasságkötésre vagy elhalálozásra) vonatkozó okiratokat, melyek a másik fél alattvalóit illetőleg területeiken felvették, hivatalos használatra minden költség nélkül egymással közölni.

A XI. cikk szerint pedig kötelesek a polgári állapotot nyilvántartó lajstromokat vezető polgári és egyházi közegek a szerb alattvalók születésére, házasságkötésére és elhalálozására vonatkozó hitelesített kivonatokat vagy bizonyítványokat féllevenként vezetésem alatti miniszteriumhoz felterjeszteni, a honnét azután egybe-
gyűjtve, vagy a cs. kir. külügyminiszteriumhoz, vagy pedig egyenesen a belgrádi

cs. és kir. követséghez lesznek azok átküldendőek; van szerencsém Nagyméltóságodat megkeresni, hogy ez irányban az anyakönyveket vezető közegeket ezen szerződés két cikkének (X. és XI.) mikénti megtartása és végrehajtása tárgyában a megfelelő utasításokkal ellátni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.
Budapest 1882. évi augusztus hó 11-én. Trefort.

1268

1882

(Intimatum
baptismum et
immatricula-
tionem neoa-
torum concer-
nens.)

Vallás és közokt. m. kir. Minisztertől ad 8824. szám. Nagyméltóságú Püspök Úr! Valamint Alsó-Fehér megye törvényhatósági bizottsága, úgy egy-szersmind több törvényhatóság oly értelmű feliratokat terjesztettek hozzám, hogy mig egyrészt a szülők az újszülött gyermekeket nem mindig szokták megkeresztel-tetni, másrészt az illető lelkészek a megkeresztelt gyermeket nem mindig vezetik be az anyakönyvbe; e bajok elhárítása céljából megfelelő intézkedés tétessék.

Ennek folytán a belügyminister ural egyetértve f. é. május 29-én 8824 az illető közegekhez oly intézkedést bocsátottam, hogy a bábáknak kötelességévé tétessék, minden szülési esetet közvetlenül az illető lelkésznek, mint az anyakönyv-vezetésre hivatott közegnek bejelenteni, s annak megfelelően a bábák számára álta-lam kiadott utasítás 9-ik §-át a következőleg módosítottam:

„IX. §. A bábának kötelessége minden szülést melynél segédkezett, „24 óra alatt, az anyakönyvvezetésével megbízott hivatalnak tudomására hozni, „s minden halva született magzatot, tekintet nélkül annak korára és kifejlődé-„sére a halott-kémnek bejelenteni.“

Erről van szerencsém Nagyméltóságodat azon tiszteletteljes felkéréssel tu-dosítani, hogy ez irányban az anyakönyvvezető lelkészeket kellőleg értesíteni, s illetőleg utasítani méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.
Budapest 1882. Junius hó 8-án.

A Minister meghagyásából: Hidasy Kornél, osztálytanácsos.

1272

1882

(Rasmus Troll
foundationi
suae pro pau-
peribus sacer-
dotibus factae
adiecit Actiam
Cassae parsim-
5. Eccl.)

Rasmus D. Franciscus Troll, Cantor Canonicus et Abbas S. Stanislai de Sáros, Vicarium, Qui egregia illius beneficentiae opera suspicere, eumque inter Pontificiae domus Praesules clementissime cooptare seu praecipuo Praelatorum suorum dome- sticorum honore insignire dignatus est — pandere cupiens, ad manus meas resignavit Actiam Cassae parsimonialis Quinque-Ecclesiensis, valorem circiter bis mille et 700 finorum repraesentantem, eo fine, ut redditus exinde redundantes in augmentum cedant

fundationis pro sacerdotibus dioecesanis aegrotis vel egentioribus factae et sub Nro 2143—1878 coordinatae.

Superfluum est addere, quod egregius Fundator hac sua liberalitate novum Sibi nostrae gratitudinis comparaverit titulum.

1275

1882

Mind a baranyamegyei, mind a tolnamegyei közigazgatási bizottságoknak (Observanda circa ampliandas scholas.) átirata értelmében, több helyütt az 1868. évi 38. t. cz. 34. §-ának szemmel tartásával az iskolák kibővítése, illetőleg állomások szervezése válván szükségessé: a járási szolgabírák utasítottak ugyan, hogy az illető esperes és plébánosokat ebbeli eljárásaikban támogassák; mégis e támogatás nem olyképen értendő, hogy a tervkészíttetés és költségvetés gondjait és terheit is a szolgabírák vállalják magukra, mint ezt több esperes s plébános értelmezte; hanem mindenekelőtt szükséges, hogy ott, hol a hitközségek az építést teljesíteni vonakodnak, az illető esperes és plébános, a hitközség terhére készíttesse el az építés tervét, annak költségvetését s ez utóbbinak viselésére határozza meg az adókulesot; azaz határozza meg, hogy akár az egyenes adó, akár a Visita Canonica alapján minden egyes házaspár, telekbirtokos vagy ház, mily arányban járul a költség viseléséhez; s az ekként megállapított ügyet terjeszsze elem jóváhagyás végett; mely jóváhagyás után kérendő fel csak a ker. szolgabíró a kellő támogatásra, illetőleg végrehajtásra.

1269

1882

A siklósi plébániába kebelezett szt.-mártoni fiókközségben a kántortanítói (Concursus pro statione docentis in Szent-Márton.) állomás üresedésbe jövén, ennek betöltésére pályázat hirdettetik. — Ezen állomással összekötött évi jövedékek:

- a) Két szobából álló lakas, udvar és kerttel;
- b) 300 frt készpénz;
- c) minden egyes tanonez után 50 kr. tandíj. (35 frt.)
- d) négy öl tűzifa, és
- e) négy hold szántóföld, melyet a község művel. A tannyelv horvát.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt okmányaikat a kerületi tanfelügyelőhöz küldjék Villányba, — September 30-ig.

1283

1882

A dunaföldvári vásártéri leányosztálynak tanítója: Kelecsényi Ambrus (Concursus pro duabus stationibus docentium in D.-Földvár.) ez állomásáról leköszönvén, erre ezennel pályázat hirdettetik 400 frt. évi fizetéssel.

Továbbá ugyan a dunaföldvári homok-külvárosi vegyes első osztályu tanítóállomás szintén megüresedvén a csőd hasonlólag megnyittatik. Évi fizetés 400 frt. Mindkét pályázatnak határideje: f. évi szept. 21-ike. A folyamodók, kellőleg felszerelt okmányaikat főt. Nagy János dunaföldvári apát-plébános urhoz intézzék.

1284

1882

(Concursus
pro statione
docentis in
Sellye.)

A bogdásai plébániához tartozó Sellye főkközségi kántortanítói állomásra f. évi szeptember hó 30-ig pályázat hirdettetik. A pályázók felszerelt folyamodványait a ker. espereshez küldjék Mosgóra (Somogy-megye).

Az állomás jövedelme:

A kegyuraságtól: 42 frt; 6 m. buza; 12 mérő kétszeres; 7 öl fa; 4 akó bor; 1 szekér sarjú. A politikai községtől: 200 frt és vasárnapi oktatásért 31 frt 50 kr. A hitfelekezettől: minden házaspár után 35 kr; minden tanuló után 2 frt tandíj. Ezeken kívül 4 szobából álló lakás és kert; 2 hold erdő rész, 7 hold legelő rész.

(Personalia.)

Rasmus D. Franciscus Troll Canonicus Cantor, Abbas S. Stanislai de Sáros a Sua Sanctitate Domino nostro Leone Papa XIII. inter Praelatos domus pontificiae cooptatus est.

Joannes Pencz coop. ad S. Augustinum Quinque-Ecclesiis nominatus est parochus Battinaensis.

Aemilius Pfisterer coop. Himesházensis nominatus est parochus Sz. Györgyensis.

Datum Quinque Ecclesiis die 31-a Augusti 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

IX.

1309

1882

Congregatio publica XVII. Societatis S. Ladislai die 5-a affuturi mensis (Congregatio
Octobris, hora 10-a matutina, in aedibus centralis Seminarii Budapestani cele- Societatis S.
brabitur. Ladisl.)

Dum idipsum Dilectis in Christo Fratribus et Filiis notum reddo, iterum
iterumque negotia huius Societatis, cuius salutaris beneficentiae in utramque rem-
publicam redundantis indicem texere superfluum certe est, attentioni et patrocinio
cunctorum impensius commendo.

1341

1882

A Tolnamegyébe kebelezett duna-kömlődi rkath. elemi iskolában az I. oszt. ta- (Concursus
nitói állomás megüresedvén, erre pályázat hirdettetik. Fizetés: évi háromszáz forint pro statione
o. é., évnegyedes részletekben kiszolgáltatandó; az iskola épületben egy butorozott docentis I.
szoba fűtéssel, de ágynemű nélkül. Tannyelv német és magyar. Előnyére leend a Classis in
pályázóknak a kántori teendőkben való gyakorlottság. A pályázat határideje: f. é. okt. Kömlőd.)
hó 8-ika. A pályázók felhivatnak, hogy folyamodványaikat s képességökről tanuskodó
bizonyítványaikat az egyházkerületi tanfelügyelőséghez Paksra, küldjék

1342

1882

A mucusi-i elemi iskola 3-ik osztályának tanító-állomására szeptember 29-ig (Concursus
pályázat hirdettetik. pro statione
docentis III.

Az állomással jár: 300 frt készpénz, és közös lakás a II. osztályu altani- Classis in
tóval. A folyamodványok a mucusi-plébánia hivatalhoz (u. p. Hőgyész) intézendők. Mucusi.)

(Personalia.)

Cooperatores missi sunt: Aloysius Szalay e Duna-Földvár ad Báltaszék; Franciscus Szekeres e Báltaszék ad Duna-Földvár; Franciscus Romaisz e Pécsvárad ad Hőgyész; Balthasarus Rathmann e Ráczpetre ad Pécsvárad; Josephus Walter e Szaboles ad Coloniam mont. Quinque-Eccl. Ignatius Glatt e Colonia mont. ad Olasz; Gregorius Andrin e P. Bogád ad Mohács; Martinus Zsuljevics e Mohács Quinque-Ecclesias ad S. Aug; Stephanus Fülöpp e Battina ad Ráczpetre; Josephus Kovács e Bogdása ad Szigetvár; Josephus Kristóf neopresb. ad Szaboles; Eleutherius Nyárády neopresb. ad Himesház; Paulus Markovics neopresb. ad Gödre; Josephus Greksa neopresb. ad P.-Bogád; Ludovicus Razgha neopresb. ad Bogdása; Josephus Bereczk neopresb. ad Tótkeszi. Valetudinem curant: Christophorus Péhm, Stephanus Horváth et Antonius Koleszár.

Datum Quinque Ecclesiis die 17-a Septembris 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

X.

1452

1882

VENERABILES FRATRES ET FILII PILECTISSIMI!

Communicantur mecum medio rescripti excelsi regii ministerii cultus et p. Institutionis de dto. 30. Septembris a. c. sub. Nr. 1533 literae encyclicae r. Ministerii negotiorum internorum ad omnes jurisdictiones regni dimissae sequentis tenoris: (Petitur subsidium pro populo Tyrolensi.)

Az ő Felsége uralkodása alatt álló s a birodalmi tanácsban képviselt országok egyike Tirol, f. hó 15. és 16. napján megrendítő csapásoknak volt színhelye:

A folytonos esőzések és gyakori felhőszakadás miatt kidagadt folyók rohanó árja borította el a természetből oly kiessé alkotott s a becsületes nép munkás keze által még lakályosabbá tett ezen szép országot.

A vizáradat romboló hatalma szétszaggatta a töltéseket, elsodorta a hidakat és lakházakat s mérőföldekre terjedő keretben beiszapolta a mező és szántóföldeket.

A legszebb reményekkel biztató aratás ezen évben megsemmisült, s a beiszapolt földek talán esztendőkön keresztül sem nyerik vissza a termelőképességet, melylyel birtak vala.

A károsodás mérvét megállapítani még nem lehetséges, de annyi már most is bizonyos, hogy milliókra megy a lakosok által szenvedett veszteség.

A romboló elemek által okozott csapásokat, a szenvedő országban fennálló intézmények nem fogják enyhíteni, hacsak nem nyílik meg más országokban is az emberi szív, ezen kiapadhatlan forrása a jótékonyságnak.

Gyönyörű vívmánya a jelen korban élő emberiségnek, hogy nem csak a szenvedő ország polgárai között van meg az együttérzés, hanem idegen földön, sőt más világrészekben is részvétet és könyörületet támaszt a rendkívüli szenvedések és csapások nagysága az emberekben.

Magyarországnak a szegedi catastrofára kell csak visszaemlékeznie, hogy Tirol szenvedéseit együtt érezze a tioliakkal, s testvéries készséggel nyújtson nekik segédkezet.

Az ő Felsége uralkodása alatt álló Lajthántuli országok egy fél millió forintot meghaladó összeggel járultak volt a romba dőlt Szeged város felségeléséhez.

Istennek legyen megadva a hála, hogy Magyarország a sok terméketlen év után, jó aratással lett megvigasztalva!

Juttassunk tehát Istenünk áldásából tiroli testvéreinknek is, kiknek kezéből mindennapi kenyeröket a romboló elem könyörtelenül kiragadta!

Vétenék a törvényhatóságba vetett, s azt meg is illető bizalom eller, ha ezen egyszerű felhívást, adakozásra buzdító, nagy szavak kíséretében küldeném meg.

Elegendőnek tartom kijelenteni, hogy én megnyugvással és reménynyel adom át ezen segélyezési ügyet a törvényhatóságnak és hazafiui belátására bizom saját hatáskörében úgy intézkedni, hogy a területéhez tartozó községek, testületek és egyesek részvéte a nagy és nemes cél érdekében biztosítva legyen.

A hajléktalanok és kenyérben szűkölködők részére, kétszeres é. tékkel bir a gyors segélyezés. — Hiszem és reménylem, hogy ezen fontos tekintet fog szolgálni irányadóul a törvényhatóság által teendő intézkedésekben.

A begyűjtött könyöradományok, bevétele nélkül a végleges eredménynek időnként a belügyminiszteriumhoz lesznek beszolgáltatandók. Aláírva: Tisza.

Sensu harum literarum, ex quibus abunde intelligere est, de qua re agatur et quam luctuosa strages bene catholicum et augustissimae dynastiae eximie fidelem populum Tyrolis feriverit: et Ego provocor ab exc. Ministerio Cultus et p. Institutionis, ut Vestram, Fratres Dilectissimi charitativam opem excitem, Vestrumve pro juvamine tam graviter damnificatorum eius regionis incolarum succursum a vobis petam.

Quod dum facio, non ambigo, quin, pro bene noto et semper parato benefaciendi studio Vestro Meae provocationi, hac quoque vice, prompte et ex animo morem gesturi sitis.

Velitis itaque stipem, quam Unusquisque destinavit in corde suo, quam citissime sive singillatim sive vero medio Vice-Archi-Diaconorum mittere; atque ubi adjuncta admittunt etiam collectas fidelium parochianorum ordinare et haec quoque subsidia charitativa modo supra indicato quantocyus ad Officium Meum transponere.

1444

1882

(Quaedam
parochiae
provocantur
ad praestan-
dam relatio-
nem de Obolo
S. Petri.)

Ordinibus meis, de colligendo Obolo S. Petri, in Circularibus sub Nr. 212 a. c. pag. 7. seqq. publicatis, tum perdilectus meus Clerus, tum fideles, plerumque tam laudabile praestiterunt obsequium, ut sine praesumptione sperare liceat, fore, ut huic Oboli instituto a populo fideli tandem ea tribuatur vis ac gravitas, quam re ipsa meretur.

Inadvertentiae Curatorum magis ac negligentiae tribuendum puto, quod quaedam parochiae hoc in merito adusque absolute nihil praestiterint, licet primus terminus submittendae collectae mense Julio iam elapsus sit.

Benevole igitur provoco curatos locorum mox recensendorum, ut Ordinibus supra citatorum absque nectenda porro mora satisfaciennes, de resultato institutae adusque collectae horsum referant.

Parochiae de quibus agitur sunt: Bakonya, Báta, Battina, Bedegh, Berement, Bodony, Bogdása, Bonyhád, Čepin, Czikó, Dombóvár, Döbrököz, D.-Földvár, Értény, Garé, Gödre, Göresöny, Grábocz, Gyula-Jovánca, Harkanoveze, Herczeg-Szóllős, Hetvehely, Hosszú-Hetény, Ibafa, Izsép, Kárász, Kis-Székely, Lakócsa, Lapáncsa, Lúcs, Magyar-Hertelend, Mocsolád, Monostor, Mosgó, Nagy-Vejke, Nakk, Pécsvárad, Pellérd, Pinczehely, Püspök-Lak, Püspök-Szt.-László, Colonia mont., Sumony, Szakál, Duna-Szekeső, Szt.-György, Sümeg-Szt.-László, Szt.-Lőrincz, Tamási, Tevel, Tót-Keszi, Vaiszló, Vásáros-Dombó, Vaszar, Vörösmart, Závod, Zomba.

1440

1882

Die 2-a Octobris currentis anni ad aeternitatem evocatus est Gabriel Wlasics, (Gabriel Wlasics, par H-Szóllősensis mortuus.)
parochus Herczeg-Szóllősensis, qui natus a. 1831, presbyter ordinatus a. 1855. ab a. 1861 curatiae Nagy-Vejkensi, ab a. 1866 parochiae Herczeg-Szóllősensi praefuit.

Animam defuncti fratris consuetis suffragiis commendo.

1445

1882

Vacans redditum beneficium parochiale Herczeg-Szóllős hie concursui exponitur. Qui presbyterorum dioecesanorum beneficium isthoc assequi desiderant, re-
cursum suum usque finem mensis Octobris ad officium dioecesanum promoveant. (Concursus pro beneficio parochiali H-Szóllős.)

1446

1882

18720. sz. A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől. A csanád megyei rom. kath. egyházi főhatóságnak folyó évi június hó 7-én 113. szám alatt kelt előterjesztése szerint Varga Borbála tanítónő részére az 1880. évi szeptember hó 16-án a szegedi fitanító képezde által kiállított, de időközben elveszett tanképesítő-bizonyítvány ez évi május hó 31-én 24. sz. a. másodlatban kiállittatott. (Barbara Varga obtinuit duplicatum testimonii)

Miről az egyházi főhatóságot szíves tudomás és további intézkedés végett ezennel tisztelettel értesíteni kívántam.

Budapesten 1882. évi szeptember hó 17-én. A minister meghagyásából: Buzogány Áron osztálytanácsos.

1447

1882

Závod r. kath. anyaközségben másodtanítói állomás szerveztetvén, ezen állomásra f. é. október hó 20-ig pályázat hirdettetik. A pályázók felszerelt folyamodványaikat a helybeli iskolaszék elnökéhez és plébánoshoz küldjék Závodra (Tolnamegye u. posta: Tevel.) (Concursus pro statione II. docentis in Závod)

Az állomás jövedelme: 300 frt. o. ért., és szabad lakás.

1448

1882

(Concursus
pro statione
II. docentis in
Véménd.)

A véméndi kath. iskolánál ujonnan szervezett másodtanító-állomásra f. é. november 1-éig pályázat nyittatik. Jövedelme: 242 frt. két öl fa, s egy szobából álló lakás. A tan-nyelv: német és magyar. A kántori teendőkben való jártasság megkívántatik. Pályázók az egyházkerületi Tanfelügyelőnél M.-Kéménden (u. p. Szederkény) jelentkezzenek.

1449

1882

(Concursus
pro statione
decentis puel-
larum in
Szászváron.)

Szászváron — Baranya — tanítónői állomás szerveztetvén, erre folyó évi október 20-ig pályázat hirdettetik.

Ez állomással jár: egy szoba és konyhából álló lakás és 300 forint készpénz.

1455

1882

(Concursus
pro statione
decentis in
Benge.)

A lőcsi plébániához tartozó Benge fiókközségi tanítói állomás üresedésbe jövén, a pályázat f. é. október hó 26-ig kihirdettetik. — A pályázók folyamodványait a ker. tanfelügyelőséghez intézzék Laskafalura.

Az állomás jövedelme:

A kegyuraságtól 8 mérő kétszeres és 4 frt o. é., a községtől minden pár után $\frac{1}{8}$ kétszeres $\frac{1}{8}$ kukoricza és pénzben 35 krajczár, valamint 5 iteze bor; pár van 100; 8 öl kemény tűzifa. — Két szobából álló lakás, konyha, éléskamra, pincze, istálló és konyhakert; kilencz katasztralis hold szántóföld egy darabban, melyet a tanító maga műveltet.

A vasárnapi oktatás után 21 forint. — A tannyelv illyr.

432 cons.

1882

(Resultatum
examinis
synodalis)

Examen synodale anno labente subiverunt presbyteri sequentes:

Joannes Weisz, Stephanus Stockinger, Franciscus Romaisz et Stephanus Krisztanics, omnes approbati ad sexennium.

Ex his Joannes Weisz laude, Franciscus Romaisz vero laude et praemio Král-iano dignus est inventus.

(Personalis.)

Julius Szerényi, cooperator Ráczpetrensis nominatus est Curatus Nagy-Vejkensis. Emmanuel Warga nominatus est Administrator in Herczeg-Szőllős.

Datum Quinque Ecclesiis die 6-a Octobris 1882.

Ferdinandus, m. p.
Episcopus.

XI.

1611

1882

Antonius Koleszár, iuvenis presbyter a duobus iam annis infirmus die 4-a (Antonius Koleszár mortuus.)
Novembris anni currentis, dum ad mensam sedens legeret, vehementiori sanguinis vomitu obrutus, post aliquot minuta animam exhalavit. Natus 1854. presbyter ordinatus est a. 1878.

Quivis sacerdos dioecesanus in refrigerium animae eius tria sacra persolvenda habebit.

1639

1882

1882. évi XXXIX. törvényczikk a véderőről szőlő 1868. évi XL. törvényczikk némely szakaszainak módosítása tárgyában. (Mutatio quarundam §§. orum art. XL. legis anni 1868. clericos et docentes attinens.

(Szentelést nyert 1882. évi október hó 9-én. — Kihirdettetett az „Országos Törvénytár“-ban 1882. évi október hó 17-én.)

Az idézett t.-cz. 25. §-a helyett:

5. §. A törvényesen bevett egyházak és vallásfelekezetek papjelöltjei és papnövendékei, ha bosoroztattak és a hittani tanulmányok hallgatását állományba vételök idejében (október 1-én) már megkezdették, hittudományi tanulmányuk folytathatása végett, kérelmük folytán, szabadságra bocsáttatnak.

Papokká szenteltetésök, illetőleg lelkészekké vagy segédlelkészekké lett alkalmaztatásuk vagy kineveztetésök után a hadsereg vagy a honvédség lelkészi lajstromába vétetnek fel; és háboru esetében, védkötelezettségökhöz képest, vagy a hadseregnél (haditengerészetnél) vagy a honvédségnél, ugyszintén a tábori vagy állandó kórházaknál is, lelkészek gyanánt alkalmazhatók.

A törvényesen bevett vallásfelekezetek lelkészei sorában mutatkozó avagy beállható hiány ideje alatt, egyfelől a főgymnasium két utolsó osztályából besorozott, s tanulmányaikban saját hibájukon kívül megkésett tanulók, ha a sorozó bizottság előtt kinyilatkoztatják, hogy a hittudományok hallgatására és a papi pályára szánták el magukat, illetőleg ha igazolják, hogy a hittani hallgatók sorába, vagy valamely szerzetesi noviciatusba leendő felvételök biztosítva van, — s másfelől az egyévi önkéntesség kedvezményében feltételes részessített védkötelesek, akik ezen kedvezmény végleges megadásának időpontjáig már a hittudományok hallgatóivá váltak, vagy ezen időpontban a hittudományi tanulmányokat megkezdették, illetőleg vala-

mely szerzetbeli noviciátusba felvétettek, feltételeken és azon kikötés mellett részese-
sitendők ezen kedvezményben: hogy utólagosan mind a hittani tanulmányok befe-
jezését, mind ezek bevégezése után, papokká lett felszenteltetésüket, vagy lelkészekké
illetőleg segédlelkészekké lett alkalmaztatásukat igazolni tartoznak.

Az ily védkötelesek azonban mindaddig, míg tényleg meg nem kezdik
a hittani tanulmányok hallgatását, mozgósítás esetére a harcziás állományban tar-
toznak szolgálatot teljesíteni.

Azok, akik a gymnasiumi tanulmányokat abban hagyják, vagy ezeknek
befejezését saját hibájukból késleltetik, vagy akik nem lépnek be közvetlenül a hit-
tudományi tanulók sorába, illetőleg a szerzetesi noviciátusba, vagy végre fölszentel-
tetésük és a magasabb egyházi rendek felvétele előtt hagynak fel a lelkészi pályá-
val, — ugyszintén azon papjelöltek, akik az illetékes miniszterek által a közös
hadügyminiszterrel egyetértőleg megállapítandó határidő alatt, nem nyernek lelkészi
alkalmazást, az egyévi önkéntesi kedvezmény iránti igényük épségben tartása mellett
a törvényszabta tényleges szolgálatnak utólagosan és azonnal leendő teljesítésére
köteleztetnek.

Azok, akik a tényleges szolgálati kötelezettségük teljesítése után kezdik
meg, illetőleg folytatják a hittudományi tanulmányok hallgatását, — ugyszintén azon
egy évi önkéntesek, akik a hittudományokat hallgatják, de a fentebb említett ked-
vezményekre ezen törvény értelmében nem bírnak igénynyel és tényleges szolgálati
kötelezettségüknek még nem tettek eleget, béke idején a harcziás állományban tel-
jesítendő szolgálat alól általában, az előbbieket pedig különösen a tartalékbeli vagy
honvédségi fegyvergyakorlatok alól is, felmentendők és papokká lett felszenteltetésük
vagy lelkészekké és segédlelkészekké lett alkalmaztatásuk után, a tartalékos, illetőleg
honvéd tábori lelkészek lajstromába veendőek fel.

Általában a fölszentelt papok, illetőleg lelkészek és segédlelkészek, szolgál-
lati kötelezettségük ideje alatt, fölmentendők a harcziás állománybeli szolgálat alól,
és a hadsereg vagy honvédség lelkészi lajstromába iktatandók be.

Az idézett t.-cz. 27. §-a helyett:

6. §. A népoktatási tanintézetek és ezek között a népiskolák, polgári isko-
lák és a tanítóképző intézetek tanítójelöltjei, és az ezen népoktatási tanintézeteknél
alkalmazott tanítók, a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben lett
állományba vételük (október 1-ső napja) után, a népoktatást, illetőleg a gazdaság
kezelését legkevésbé akadályozó időszakban, nyolcz hét alatt katonailag kiképzendők,
azután szabadságolandók, és béke idejében ezenfölül csak a tartalékbeli vagy hon-
védségi időszaki fegyvergyakorlatokban való részvételre kötelezendők.

A nép- és polgári iskolai tanítók sorában mutatkozó vagy beállható hiány
ideje alatt, a tanítóképezdeknek hadköteles korban álló növendékei, akik a reájuk
nézve illetékes sorozójárársbeli rendes újonczállítás napján, a melyre fel vannak hiva,
valamely elemi tanítóképezde két utolsó évfolyamának egyikét hallgatják, vagy tanulmá-
nyaikat a polgári iskolai tanítóképezdekben folytatják, és tanulmányaikban nem
önhibájuk miatt lett megkésésüket igazolják, a hadseregbe vagy a honvédségbe lett

besoroztatásuk esetére, tanulmányaik befejezhetése céljából, de mozgósítás alkalmával lehető behívásuk fenntartása mellett, szabadságra bocsátandók.

Ezek után, ha tanítóképezdei tanulmányaikat szabályszerű előmenetel mellett és jó eredménynyel befejezik, és állandóan rendszeresített nép- és polgári iskolai tanítói állást nyernek, véglegesen részesítendők ezen törvény kedvezményében.

Azon tanítóképezdei növendékek, akik az e részbeli igazolványokat nem mutatják be a kellő időben, — nemkülönben azon nép- és polgári iskolai tanítójelöltek és nép- és polgári iskolai tanítók, a kik a tanítói pályáról még védkötelezettségök ideje alatt lelépnek, a közös hadsereg kötelékébe tartozásuk tiz évi ideje alatt, a mozgósítás esetén teljesített tényleges szolgálat beszámításával, a törvény-szabta tényleges szolgálat teljesítésére köteleztetnek, úgy azonban, hogy e tényleges szolgálati idő, a közös hadsereg kötelékébe tartozásuk idején túl ne terjedjen.

Azok, akik örökösödés útján jutottak valamely mezei gazdaság birtokába, ha ezek rendszeresen ezen gazdaságukban laknak, abban maguk gazdálkodnak, és ezen gazdaság földjővedelme elegendő egy öttagu családnak önálló eltartására, de viszont nem haladja túl ezen jövedelemnek négyszeres mennyiségét, — azon esetben, ha sors-számuk és korosztályuk szerint az ujonczjutalékba jutnak, — a hadseregbeli szolgálati kötelezettség tartamára a póttartalékba helyezendők át és ennek jutalékába számíthatók be; ha pedig sors-számukhoz képest a honvédségbe jutnak, a gazdaság kezelését legkevesebbé akadályozó időszakban nyolcz hét alatt katonailag kiképzendők, azután szabadságolándók és béke idejében szolgálat-tételre többé be nem hívhatók.

Az idézett t.-cz. 53. §-a helyett:

14. §. A tényleges szolgálat idején kívül s a hadseregbeli (hadi tengerészeti) és honvédségi szolgálati kötelezettség fenntartása mellett, nőstülés tekintetében is a köztörvények és szabályok alatt állanak:

a) a huzamos időre szabadságolt sorhadbeli katonák és honvédek, mihelyt a harmadik korosztályból kiléptek, s a honvédek még a harmadik korosztályból való kilépésük előtt is, ha a honvédségi tényleges szolgálatot már leróvták;

b) a tartalékosok és póttartalékosok, még azon esetben is, ha a harmadik korosztályból nem léptek is ki;

c) a tartalékos és a honvédség szabadságolt állományába tartozó tisztek és hivatalnokok;

d) a katonai jelleg megtartásával nyugdíjazott hadseregbeli (hadi tengerészeti) és honvédtisztek;

e) a rokkant-díjasok, ha nem a rokkantak házában vannak elhelyezve.

XXII. Fejezet. A tartalékosok, póttartalékosok és honvédek nőstülése. A tényleges szolgálatban nem álló tartalékosoknak és póttartalékosoknak, továbbá azon honvédeknek, a kik a tényleges honvédségi szolgálatot már leróvták, nőstülhetés végett sem az illetékes csapatnak, illetőleg honvéd-zászlóaljparancsnokságnak, sem a honvédelmi miniszternek engedélyére nincsen szükségök, még pedig azon esetben sem, ha a 3-ik korosztályból nem léptek is ki.

1634

1882

(Ignatius Her-
vanek obtinet
duplicatum
testimonii.)

Vallás- és közokt. m. kir. minisztertől. 30745. szám. Hervanek Ignácznak a kalocsai r. kath. tanítóképezdében 1861. évi augusztus 4-én 99. sz. a. nyert tan-
képesítő oklevele állítólag elveszvéen, ezennel semmisnek nyilvánittatik, s említettnek
f. é. szeptember 15-én annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott.

Miről van szerencsém a főt. egyhm. hatóságot, a szokásos köröztetés szives
eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1882. október 14-én. A miniszter
meghagyásából: Buzogány Áron, osztálytanácsos.

1635

1882

(Concursus
pro statione
docentis in
Áta.)

Az egerághi anyaegyházhoz tartozó Áta fiokközségben a kántor-tanítói
állomás üresedésbe jövéen, arra f. é. november 30-ig pályázat hirdettetik. A folyamod-
ványok a kerületi esperes és tanfelügyelőhez intézendők Német-Bólyba.

Az állomás jövedelme:

1. Alkalmas lakás — új épület — mellék gazdasági épületekkel $\frac{3}{4}$ hold
házi jó kerttel.

2. $8\frac{1}{2}$ hold szántóföld, $5\frac{1}{2}$ hold rét, ezek megműveltetése fejében 120 frt.
három évi részletben.

3. Minden házaspár után 2 nyolczada tiszta buza. 11 itcze bor és 50 kr.
— 21 frt. ismétlő és vasárnapi oktatásért, 2 öl tüzelő fa. Egy öl iskola fűtésre, en-
nek megvágásáról valamint az iskolafűtésről a község gondoskodik. Nagytemetés után
30 kr., kistemetés 20 kr. és temetési énekért 30 kr.

4. Az iskolaépület, kert és udvarsövényzet, kút jó karban tartása, vala-
mint a meszeltetés a községet terheli.

5. Oktatási nyelv: horvát, magyar és német.

1636

1882

(Concursus
pro statione
docentis puel-
larum in
Szászvár.)

A szászvári tanítónői állomásra újból pályázat hirdettetik f. é. deczember
5-ig. A folyamodványok a ker. esperes és tanfelügyelőhez küldendők — Mágocsra.
Ez állomással jár egy szoba és konyhából álló lakás és 300 frt. o. é.

1637

1882

(Concursus
pro statione
docentis puel-
larum in
Agárd.)

Az agárdi tanítónői állomásra pályázat nyittatik f. é. november 30-ig.
Jövedelem: 300 frt és egy szobából álló lakás, miért a növendékeket a
kézi munkában is kell oktatni.

A folyamodványok a ker. esperes és tanfelügyelőhez küldendők: Tolnára.

1638

1882

Babarczon másodtanítói állomás szerveztetvén, ennek betöltésére f. é. november 30-ig pályázat hirdettetik. A folyamodványok a babarci plebánia-hivatalhoz intézendők. Posta: Mohács. (Concursus pro statione II. docentis in Babarcz.)

Az állomással jár szabad lakás és 325 frt. Oktatási nyelv német és magyar.

1639

1882

A baáni r. k. elemi néptanodánál rendszeresített 2-od vagy osztálytanítói állomásra ez évi decz. 3-ra azon megjegyzéssel hirdettetik pályázat, hogy arra csak okleveles s nőtlen tanítók pályázhatnak. Évi jövedelme a községtől 300 frt. készpénz — a plébánostól 25 frt, a tanítói lakban 1 szoba és 1 öl kemény fa — az állomás 1883. jan. 1-én elfoglalandó. — A folyamodványok a baáni plebániához intézendők. Posta helyben. (Concursus pro statione II. docentis in Baán.)

Joannes Erdélyi (Bunyevác) professor Praeparandiae nominatus est parochus Herczeg-Szőllősen. (Personalia)

Joannes Heid nominatus est professor ad Institutum Praeparandorum.

Georgius Zányi nominatus est pariter professor ad idem Institutum.

Julius Gruber nominatus est adjunctus Inspectoris Scholarum Dioecesarum.

Datum Quinque- Ecclesiis die 10-a Novembris 1882.

Ferdinandus, m. p.

Episcopus.

QUINQUE-ECCLESIIS,

TYPIS LYCEI EPISCOPALIS (CAROLUS FESZTL)

XII.

1784

1882

Leo PP. XIII.

VENERABILES FRATRES

SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Auspicato concessum est populo christiano duorum virorum memoriam brevi temporis intervallo recolere, qui ad sempiterna sanctitatis praemia in caelum evocati, praeclaram alumnorum copiam, tamquam virtutum suarum perpetuo renascentem propaginem, in terris reliquerunt. — Siquidem post saecularia sollemnia ob memoriam Benedicti, monachorum in Occidente patris legiferi, proxima est occasio non dispar habendorum publice honorum Francisco Assisiensi, septimo postquam natus est exeunte saeculo. Quod sane contingere benigno quodam divinae providentiae consilio, non immerito arbitramur. Nam oblato ad celebrandum tantorum patrum natali die, homines admonere Deus velle videtur, ut summa illorum merita recorderentur, simulque intelligant, conditos ab iis virorum religiosorum ordines tam indigne violari minime debuisse, in iis praesertim civitatibus, quibus incrementa humanitatis et gloriae labore, ingenio, sedulitate pepererunt. — Ista quidem sollemnia confidimus haud vacua fructu futura populo christiano, qui non sine caussa sodales religiosos amicorum loco semper habere consuevit: proptereaque sicut Benedicti nomen magna pietate gratoque animo honoravit, ita nunc Francisci memoriam festo cultu et multiplici significatione voluntatis est certatim renovaturus. Atque istud pietatis reverentiaeque honestum certamen non regione circumscibitur, in qua vir sanctissimus editus est in lucem, nec finitimis a praesentia eius nobilitatis spatiis: sed late est ad cunctas terrarum oras, quacumque Francisci aut nomen percrebuit, aut instituta vigent, propagatum.

(Encyclica
Leonis XIII.
PP. de S.
Francisco As-
sisiensi et ter-
tio Francisca-
lium ordine
propagando.)

Hunc animorum in re optima ardorem Nos certe sic probamus, ut nemo magis; praesertim quia Franciscum Assisiensem admirari praecipuaque religione colere ab adolescentia assuevimus; et in familiam Franciscanam adscitos esse gloria-

mur; et sacra Alverniae iuga libentes atque alacres, pietatis caussa, non semel ascendimus: quo loco tanti viri imago, ubicumque poneremus vestigium, obiciebatur animo, mentemque tacita cogitatione suspensam memor illa solitudo tenebat. — Sed quantumvis sit istud studium laudabile, tamen nequaquam in isto omnia. Ita enim de honoribus, qui beato Francisco praeparantur, statuendum, tunc maxime futuros ei, cui deferuntur, gratos, si fuerint iis ipsis, qui deferant, fructuosi. In hoc autem positus est fructus solidus minimeque caducus, ut cuius excellentem virtutem homines admirantur, similitudinem eius aliquam adripiant, fierique studeant ipsius imitatione meliores. Quod, opitulante Deo, si studiose effecerint, profecto quaesita erit praesentium malorum opportuna et valde efficax medicina. — Vos itaque volumus, Venerabiles Fratres, per has Litteras alloqui, non modo pietatem erga Franciscum Nostram publice testaturi, verum etiam vestram excitaturi caritatem, ut in hominum salute eo, quo diximus, curanda remedio Nobiscum pariter elaboretis.

Liberator generis humani Iesus Christus fons est perennis atque perpetuus omnium bonorum, quae ab infinita Dei benignitate ad nos proficiscuntur, ita plane ut qui semel mundum servavit, idem sit in omnes saeculorum aetates servaturus: *Nec enim aliud nomen est sub caelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri*¹⁾ Si quando igitur naturae vitio aut hominum culpa contingat, ut in deteriore partem delabatur genus humanum, et singulari quadam ope indigere ad evadendum videatur, omnino recipere se ad Iesum Christum necesse est, atque istud putare maximum certissimumque perfugium. Divina enim illius virtus tam magna est tantumque pollet, ut omnium in ea vel periculorum depulsio, vel malorum posita sanatio sit. Futura est autem certa sanatio, si modo ad professionem christianae sapientiae, et ad evangelica vivendi praecepta genus humanum reducatur. Iis autem, quae diximus, forte insidentibus malis, simul ac solatii venit divinitus provisa maturitas fere iubet Deus, continuo virum aliquem in terris existere, non unum de multis, sed summum et singularem, quem restituendae salutis publicae praeficiat muneris. Atqui istud plane usuveniebat sub exitum saeculi duodecimi aliquantoque serius: fuit autem eius maximi operis perfectior Franciscus.

Satis illa nota est aetas cum sua indole virtutum ac vitiorum. Insita altius in animis vigeat fides catholica: pulcrumque erat, complures pietatis fervore incensos in Palaestinam transmittere, qui vincere aut emori destinavissent. Sed tamen valde populares mores licentia mutaverat: nihilque erat tam hominibus necessarium, quam ut christianos spiritus revocarent. — Iamvero christianae virtutis caput est generosa animi affectio, rerum arduarum ac difficilium patiens: cuius forma quaedam in cruce adumbratur, quam, qui Christum sequi malunt, onusto ferant humero necesse est. Illius autem partes affectionis sunt, abstinentem rerum mortalium animum gerere: sibimet acriter imperare: casus adversos facile moderateque ferre. Denique caritas in Deum in proximos una omnium est domina et regina virtutum; cuius tanta vis est,

¹⁾ Act. IV, 12

ut molestias, quae officium comitantur, omnes abstergat, laboresque quantumvis magnos non tolerabiles solum efficiat, verum etiam iucundos.

Harum virtutum saeculo duodecimo magna apparebat inopia, cum nimis multi, penitus mancipati rebus humanis aut appetentia honorum ac divitiarum insanirent, aut per luxum et libidines aetatem agerent. Plurimum valebant pauci; quorum opes fere in oppressionem miserae et contemptae multitudinis evaserant: atque huiusmodi vitiorum maculas ne ii quidem effugerant, qui disciplinae ceteris esse ex instituto debuissent. Et restincta passim caritate, variae quotidianaeque pestes concecutae erant, invidere, aemulari, odisse; distractis adeo infestisque animis, ut ad minimam quamque caussam et civitates finitimae sese invicem praeliando conficerent, et cives cum civibus ferro inhumane decernerent.

In id saeculum Francisci cecidit aetas. Qui tamen mira constantia simplicitate pari aggressus est dictis et factis genuinam christianae perfectionis imaginem senescenti mundo ad spectandum proponere. — Reapse, quemadmodum Dominicus Gusmanus pater integritatem caelestium doctrinarum per eadem tempora tuebatur, pravosque haereticorum errores luce christianae sapientiae depellebat, ita Franciscus, ad grandia ducente Deo, illud impetravit ut ad virtutem excitaret christianos homines, et diu multumque devios ad imitationem Christi traduceret. Non certe fortuito factum est, ut ad aures acciderent adolescentis illae ex Evangelio sententiae: *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris, non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam*¹⁾ Et, *Si vis perfectus esse, vende quae habes et da pauperibus . . . et veni sequere me*²⁾. Quae tamquam sibi nominatim dicta interpretatus, continuo abdicat se rebus omnibus: vestimenta mutat: paupertatem sibi sociam et comitem constituit in omni vita futuram: et maxima illa virtutum praecepta, quae celso erectoque animo amplexus erat. Ordinis sui velut fundamenta fore decernit. Ex eo tempore, inter tantam saeculi mollitiam fastidiumque delicatissimum, ille horrido cultu atque aspero incedere: victum ostiatim quaerere: et quae acerbissima putantur, insanae plebis ludibria non tam perferre, quam vorare alacritate mirabili. Videlicet stultitiam Crucis Christi adsumpserat et probarat, uti absolutam sapientiam: cumque in eius augusta mysteria intelligendo penetravisset, vidit iudicavitque, nusquam posse gloriam suam melius collocari. — Una cum amore Crucis, pervasit Francisci pectus caritas vehemens, quae impulit hominem, ut propagandum nomen christianum animose susciperet, ob eamque caussam obviam sese vel manifesto capitis periculo ultro offerret. Hac ille caritate homines complectebatur universos: multo tamen cariores habuit egenos et sordidos, ita prorsus ut quos ceteri refugere aut superbius fastidire consuevissent, iis potissimum ille delectari videretur. Qua ratione egregie de ea germanitate meruit, qua restituta perfecta ex toto hominum genere unam velut familiam Christus Dominus conflavit, in potestate unius omnium parentis Dei constitutam.

¹⁾ Matth. X, 9 - 10. — ²⁾ Matth. XIX. 21.

Tot igitur virtutum praesidio atque hac praesertim asperitate vitae, studuit vir innocentissimus formam Iesu Christi, quoad poterat, in se ipse transferre. Sed divinae providentiae numen in hoc etiam eluxisse videtur, quod rerum externarum singulares quasdam cum divino Redemptore similitudines assecutus est — Sic, ad exemplar Iesu Francisco contigit, ut in lucem susciperetur in stabulo, ac tale stratum haberet puer infans, quale olim ipse Christus, tectam stramentis terram. Quo tempore, ut fertur, leves per sublime Angelorum chori, et mulcentes aera concentus similitudinem compleverunt. Item lectos quosdam, uti Christus Apostolos, sibi discipulos adiunxit, quos peragrarare terras iuberet, christianae pacis ac sempiternae salutis nuntios. Pauperrimus, contumeliose illusus, repudiatus a suis, vel in hoc speciem Iesu Christi retulit, quod nec tantulum voluit habere proprium, quo caput reclinaret. Postrema similitudinis nota accessit, cum in Alverni montis vertice, velut in Calvario suo, novo ad illam aetatem exemplo, sacris stigmatibus corpori eius divinitus impressis, propemodum actus est in crucem. — Rem hoc loco commemoramus non minus miraculo nobilem, quam saeculorum praedicatione illustrem. Cum enim esset olim in cruciatuum Christi vehementi cogitatione defixus, eorumque vim acerbissimam ad se traduceret, et tamquam sitiens hauriret, delapsus e caelo repente Angelus se ostendit: unde arcana quaedam virtus cum subito emicuisset, palmas pedesque quasi transfixos clavis, itemque velut acuta cuspide vulneratum latus Franciscus sensit. Quo facto, ingentem caritatis ardorem concepit animo: corpore vivam expressamque vulnerum Iesu Christi in reliquum tempus imaginem gessit.

Ista rerum miracula, angelico potius quam humano celebranda praeconio, satis demonstrant quantus ille vir, quamque dignus fuerit, quem aequalibus suis ad mores christianos revocandis Deus destinaret. Profecto ad Damiani aedem exaudita Francisco est maior humana vox, *I. labantem tuere domum meam*. Neque minus admirationis habet oblata divinitus Innocentio III. species, cum sibi videre visus est Basilicae Lateranensis inclinata moenia humeris suis Franciscum sustententem. Quorum vis ratioque portentorum perspicua est; nimirum significabatur, christianae reipublicae non leve per ea tempora praesidium et columen Franciscum futurum. Revera nihil cunctatus est quin accingeretur. Duodeni illi, qui se in eius disciplinam primi contulerant, exigui instar seminis extiterunt, quod secundo Dei numine, auspiciisque Pontificis maximi, celeriter visum est in uberrimam segetem adolescere. Eis igitur ad Christi exempla sancte institutis varias Italiae Europaeque regiones, Evangelii caussa, describit: dato certis inter eos negotio, ut in Africam usque traiciant. Nec mora: inopes, indocti, rudes, committunt tamen populo sese: in triviis plateisque, nullo loci apparatu nec pompa verborum, ad contemptum rerum humanarum cogitationemque futuri saeculi homines adhortari incipiunt. Mirum tam ineptis, ut videbantur, operariis quantus respondit operae fructus. Ad eos enim confluere catervatim cupida audiendi multitudo: tum dolenter admissa deflare, oblivisci iniuriarum, compositisque dissidiis ad pacis consilia redire. Incredibile dictu est, quanta inclinatione animorum ac prope impetu ad Franciscum turba raperetur. Assectabantur maximo concursu quacumque ille ingrederetur: nec raro ex oppidis, ex urbibus frequentioribus universi

promiscue cives homini erant supplices, ut se vellet in disciplinam rite accipere. — Quamobrem caussa nata est viro sanctissimo, cur sodalitatem *Tertii Ordinis* institueret, quae omnem hominum conditionem, omnem aetatem, utrumque sexum reciperet, nec familiae rerumque domesticarum vincula abrumperet. Eam quippe prudenter temperavit non tam legibus propriis, quam ipsis legum evangelicarum partibus: quae sane nemini christiano graviores videantur. Videlicet praeceptis Dei Ecclesiaeque obtemperetur: absint factiones et rixae: nihil detrahatur de aliena re nisi pro religione patriaque, ne arma sumantur: modestia in victu cultuque servetur: facessat luxus: periculosa chorearum artisque ludicrae lenocinia vitentur.

Facile est intelligere permagnas manare utilitates ex huiusmodi instituto debuisse cum salutari per se, tum ad eam tempestatem mirabiliter opportuno. — Quam opportunitatem et satis indicant coalitae eiusdem generis ex Dominicana familia aliisque ordinibus sodalitates, et eventus ipse confirmat. Sane illi Franciscanum ordini nomen dare inflammato studio summaque voluntatum propensione ab infimis ad summos vulgo properabant. Optarunt ante alios hanc laudem Ludovicus IX. Galliarum rex, et Elisabetha Hungarorum regina: successere aetatum decursu plures ex Pontificibus maximis, item ex dynastis: qui omnes insignia Franciscalia non aliena esse a dignitate sua duxerunt. — Sodales tertii ordinis animum suum in tuenda religione catholica pium aequae ac fortem probavere: quarum virtutum si magnam ab improbis subierunt invidiam, ea tamen, quae honestissima est atque unice expetenda, sapientium et bonorum approbatione numquam caruerunt. Immo Gregorius ipse IX Decessor Noster fidem ipsorum ac fortitudinem publice gratulatus, minime dubitavit et auctoritate sua defendere, et *militēs Christi, Maccabaeos alteros* honoris caussa, appellare. — Neque carebat veritate laus. Magnum enim salutis publicae praesidium erat in illo hominum ordine, qui propositis sibi auctoris sui virtutibus et legibus, perficiebant, quoad facultas ferret, ut christianae honestatis decora in civitate reviviscerent. Certe ipsorum opera exemplisque extinctae saepe aut delitae sunt factionum partes: erepta ab efferatorum dextris arma: litium et iurgiorum caussae sublatae: parta inopiae et solitudini solatia: castigata, fortunarum gurges et corruptelarum instrumentum, luxuria. Quare pax domestica et tranquillitas publica, integritas morum et mansuetudo, rei familiaris rectus usus et tutela, quae sunt optima humanitatis incolumitatisque firmamenta, ex tertio Franciscanum ordine, tamquam ex stirpe quadam, gignuntur: eorumque bonorum conservationem magna ex parte Francisco debet Europa.

Plus tamen, quam ulla ex gentibus ceteris, Francisco debet Italia; quae sicut eius virtutibus princeps theatrum fuit, ita maxime beneficia sensit. — Et sane quo tempore multa multi pro iniuria contenderent, ille afflicto et iacenti constanter porrexit dexteram: in summa egestate dives, numquam destitit alienam sublevare inopiam, immemor suae. Vagiit suaviter in eius ore patrius sermo recens: vim caritatis simul et poeticae expressit canticis quae vulgus edisceret, quaeque admiratione visa sunt non indigna eruditae posteritatis. Ad Francisci cogitationem, aura quaedam afflatusque humano augustior ingenia nostrorum concitavit, ita quidem ut in

eius rebus gestis pingendis, fingendis, caelandis summorum artificum industria certarit. Nactus est in Francisco Alighierius, quod grandiloquo pariter mollissimoque caneret versu: Cimabue et Giotto, quod Parthasiis luminibus ad immortalitatem illustrarent: clari artifices aedificandi, quod magnificis operibus perficerent, vel ad sepulcrum hominis pauperuli, vel ad aedem Mariae Angelorum, tot tantorumque miraculorum testem. Ad haec autem templa homines undique commeare frequentes solent; veneraturi Assisiensem patrem pauperum, cui, ut se rebus humanis despoliaverat funditus, ita divinae bonitatis large copioseque dona affluerunt.

Igitur perspicuum est in christianam civilemque rempublicam ab uno hoc homine vim beneficiorum influxisse. Sed quoniam ille eius spiritus, omnino excellenterque christianus, mirifice est ad omnia et loca et tempora accomodatus, nemo dubitaverit, quin Franciscalia instituta magnopere sint aetate hac nostra profutura. Eo vel magis, quod horum temporum ratio ad illorum rationem pluribus ex causis videtur accedere. — Quemadmodum saeculo duodecimo, ita nunc non parum deferbuit divina caritas: nec levis est officiorum christianorum, partim ignorance partim negligentia, perturbatio. Simili animorum cursu similibusque studiis, in aucupandis vitae commodis, in consecrandis avidae voluptatibus plerique aetatem consumunt. Diffuentes luxuria, sua profundunt, aliena appetunt: fraternitatis humanae nomen extollentes, plura tamen fraterne dicunt quam faciunt: feruntur enim amore sui, et illa erga tenuiores atque inopes genuina caritas quotidie minuitur. — Per eam aetatem multiplex Albigenis error, concitandis adversus Ecclesiae potestatem turbis una simul civitatem perturbabat, et ad quoddam *Socialismi* genus munierat iter. Hodieque similiter *Naturalismi* fautores propagatoresque creverunt; qui subesse Ecclesiae oportere pertinaciter negant, et longius, quo consentaneum est, gradatim procedentes, ne civili quidem potestati parcunt: vim et seditiones in populo probant: agrariam rem tentant: proletariorum cupiditatibus blandiuntur: domestici publicique ordinis fundamenta debilitant.

In his igitur tot tantisque incommodis, probe intelligitis, Venerabiles Fratres, spem sublevationis non exiguam collocari in institutis Franciscalibus merito posse, si modo in pristinum statum restituantur. — Iis enim florentibus, facile floreret et fides et pietas et omnis christiana laus: frangeretur exlex caducarum rerum appetitio, nec pertaederet, quod maximum atque odiosissimum plerisque putatur onus, domitas habere virtute cupiditates. Concordiae vere fraternae vinculis colligati diligerent homines inter se, egenisque et calamitosis, quippe imaginem Christi gerentibus, eam, quam par est reverentiam adhiberent. — Praeterea qui religione christiana penitus imbuti sunt, sentiunt iudicio certo, legitime imperantibus conscientia officii obtemperari, nullaque in re violari quemquam oportere: qua animi affectione nihil est efficacius ad extinguendam radicibus omnem in hoc genere vitiositatem, vim, iniurias, novarum rerum libidinem, invidiam inter varios civitatis ordines: in quibus omnibus initia simul atque arma *Socialismi* consistunt. — Denique illud etiam, in quo prudentes rerum civilium tanto opere laborant, de locupletium et egenorum rationibus erit optime constitutum, hoc fixo et persuaso; non vacare dignitate paupertatem: divitem mise-

ricordem et munificum, pauperem sua sorte industriaque contentum esse oportere: cumque neuter sit ad haec commutabilia bona natus, alteri patientia, alteri liberalitate in caelum esse veniundum.

His de caussis Nobis est diu et magnopere in votis, ut quantum quisque potest in imitationem Francisci Assisiensis se intendant. — Idcirco sicut semper antea tertio Franciscalium ordini singularem curam adhibuimus, ita nunc summa Dei benignitate ad gerendum Pontificatum maximum vocati, cum inciderit ut id peropportune fieri possit, christianos homines hortamur, ut nomen dare sanctae huic Iesu Christi militiae ne recusent. Plurimi numerantur passim ex utroque sexu, qui Patris Seraphici vestigiis alacri animo iam ingrediuntur. — Quorum laudamus tale studium vehementerque probamus, ita tamen ut illud augeri et ad plures propagari, Vobis praesertim adnitentibus, Venerabiles Fratres, velimus. — Et caput est commendationis Nostrae, ut qui insignia *Poenitentiae* induerint, imaginem spectent sanctissimi auctoris sui, ad eamque contendant: sine qua, quod inde expectaretur boni, nihil esset. Itaque date operam, ut *Tertium Ordinem* vulgo noscant atque ex veritate aestiment: provide, ut qui curam gerunt animarum, doceant sedulo qualis ille sit, quam facile unicuique pateat, quam magnis in animorum salutem privilegiis abundet, quantum utilitatis privatim et publice polliceatur. In quo eo magis est elaborandum, quod sodales Franciscuales ordinis primi et alterius gravi in praesens perculsi plaga indigne laborant. Hi quidem utinam, parentis sui patrocinio defensi, celeriter ex tot fluctibus vegeti et florentes emergant! Utinam etiam christianae gentes ad disciplinam tertii ordinis confluant, ita alacres itaque frequentes, uti olim undique ad Franciscum ipsum sese certatim effundebant! — Hoc autem maiore contentione poscimus et potiore iure ab Italis speramus, quos unius patriae necessitudo et uberior acceptorum beneficiorum copia propensiore iubet esse in Franciscum animo et maiores eidem gratias habere. Ita sane septem post saeculis Italicae genti et omni christiano orbi contingeret, ut se a perturbatione revocatum ad tranquillitatem, ab exitio ad salutem, hominis Assisiensis beneficio sentiret. Id quidem communi prece, per hos dies maxime, ab ipso Francisco flagitemus: idem contendamus a Maria Virgine matre Dei, quae famuli sui pietatem ac fidem caelesti tutela donisque singularibus perpetuo remuneravit.

Interea caelestium munerum auspicem, et praecipuae Nostrae benevolentiae testem, Apostolicam benedictionem Vobis, Venerabiles Fratres, universoque Clero et populo singulis concedito, peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XVII Septembris A. MDCCCLXXXII, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

LEO PP. XIII.

Sanctissimus Dominus Noster mira taliter sua eloquentia memoriam S. Francisci recolens, centenarium eiusdem Sancti veluti fontem lucis et vitae intuetur, e quo populus christianus gratiam regenerationis, singuli vero conversionis consequi possint. Haud immerito quidem. Evidens enim est temporum S. Francisci cum nostris

par ratio. Quarum virtutum saeculo duodecimo magna apparuit inopia, earumdem penitus fere defectum hodieum conspiciamus et deploramus. Restinctis quippe generosa animi affectione, rerum arduarum et difficilium patientia, rerum mortalium abstinencia, caritate in Deum et proximum, quae omnium est domina et regina virtutum: triplex, cuius S. Joannes A. meminit, concupiscentia, passim grassatur et vastat corda hominum.

Eandem, quam omnipotens Deus vitiis saeculi XII. per S. Franciscum paravit medicinam, modernae societatis et reipublicae christianae vulneribus applicare, est intentio Sanctissimi Domini Nostri, et hoc quidem per propagationem ordinis Tertiariorum, quem S. Franciscus instituit, ut omnem hominum conditionem omnem aetatem, utrumque sexum in disciplinam recipere posset, quin familiae rerumque domesticarum vincula abrumperet. Nec aliud ab huius sodalitatis sociis postulavit, quam ut „Praeceptis Dei Ecclesiaeque obtemperetur; absint factiones et rixae; nihil detrahatur de aliena re; nisi pro religione patriaque, ne arma sumantur; modestia in victu cultuque servetur; facessat luxus; periculosa chorearum, artisque ludicrae lenocinia vitentur.“

Intentioni itaque et vehementi Ssismi Domini Nostri, desiderio, conformiter ago, dum Vos, Venerabiles Fratres provoco, ut populum prout diversorum locorum sinit conditio, tenore encyclicarum harum edoceatis de natura tertii ordinis S. Francisci, de facilitate adimplendi normas eiusdem, de privilegiis quibus abundat, de utilitate, quae ab eo in privatam et publicam vitam dimanant. institutumque idmodi tertii ordinis commendare et propagare omni meliore modo contendatis.

Loca, in quibus fideles ordini huic nomen dare possent, cumprimis forent ipsi conventus familiarum Franciscanorum. Quia vero tales in Nostra Dioecesi pauciores sunt, suadeo, ut opportunas ad hoc facultates et informationes a ministris provincialibus exquiratis quo fideles Tertiariorum ordini aggregari cupientes suscipere et de agendis vitae instruere valeatis.

1785

1882

(Milites gregarii solummodo cum indulta superioritatis milit. possunt ad matrimonium admitti.)

A vallás és közoktatási magy. kir. minisztertől. 38245. Nagyméltóságú Püspök úr! A véderőről szóló 1868. évi XL. t. cz. némely szakaszainak módosítására vonatkozó 1882. évi XXXIX. t. cikkhez hasonszerűen az osztrák-magyar monarchia lajtántúli részeiben 1882. évi október hó 2-án hozott törvény alapján, a csász. kir. honvédség számára szolgáló nőszülési szabályzat — mely szerint az említett honvédség tetteles állományu havidijas és legénységi egyénei csak illető előljáró honvédségük engedélyével nőülhetnek, — kiadatván, erről van szerencsém Nagyméltóságodat oly tiszteletteljes megkereséssel értesíteni, hogy ezen szabályzat értelmében az összes lelkészi hivatalokat megfelelően utasítani méltóztassék. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1882. deczember hó 1-én. Trefort.

1786

1882

Vallás és közoktatási m. kir. minisztertől. 34235. szám. Bogyó Mózesnek (Bogyó & Stefanovics obtinent duplicatum testimonii.) folyó évi június 29-én a székelykeresztúri állami tanítóképezdében nyert képesítő oklevele megsemmisülvén, nevezett részére f. é. szeptember 8-án 136. sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott. Miről van szerencsém a főtitisztelendő hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett tisztelettel értesíteni. Budapest, 1882. évi november hó 13-án. A miniszter meghagyásából: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos.

1787

1882

Vallás és közokt. m. kir. minisztertől. 37664. A Stefanovics Zsófia által 1867. évi augusztus 7-én 7. sz. a. a zombori g. kel. tanítóképezdében nyert képesítési oklevél állítólag elveszvé, semmisnek nyilvánítatik s nevezett részére f. é. szeptember 16-án 3. sz. a. annak jogérvényes másodlata szabályszerűen kiadatott. Miről van szerencsém a főt. egyhm. hatóságot a szokásos köröztetés szives eszközlése végett — tisztelettel értesíteni, Budapest, 1882. deczember hó 7-én. A miniszter meghagyásából: Gönczy Pál, miniszteri tanácsos.

1788

1882

Opus per Drem Desiderium Bitá, professorem penes Universitatem Buda-Pestanam p. o. concinnatum, cui titulus „A katholika Egyház isteni szervezete“ quodve Facultatis Theologicae laudem retulit Ven. Clero meo commendo. Pretium praenumerationale 2 fl. usque 15-am Februarii ad auctorem (Budapest, vámház-körut 4. sz.) mittendum.

1789

1882

A véméndi kath. iskolánál újonnan szervezett másodtanítóállomásra 1883. (Publicatur concursus pro statione II. docentis in Véménd.) jan. 16-ig ismételtén pályázat nyittatik. Jövedelme: 300 frt. o. é., két öl fa, s egy szobából álló lakás. A tannyelv: német és magyar. A kántori teendőkbéli jártasság megkívántatik. Pályázók az iskolaszéki elnöknel (pósta: helyben) jelentkezzenek.

1889

1882

Statuta Unionis „Pécs-Baranyai Keletészegylet“ de horticultura optime meritae; porro compendium historicum et programma eiusdem unionis ./ HH. Districtibus submittens, DD. Parochos requiro, ut fasciculos hos inspicere et de utilitate eorum, quae praefata Unio intendit, etiam suos docentes instruere velint. Siqui laudatae unionis membra fieri desiderarent, nomina sua adclasis .//. philyris inscribant, easque usque finem Januarii 1883. ad praesidem Carolum Tallián Quinque-Ecclesias mittant.

Datum Quinque- Ecclesiis die 28-a Decembris 1882.

Ferdinandus, m. p.

Episcopus.

QUINQUE-ECCLESIIS,

. TYPIS LYCEI EPISCOPALIS (CAROLUS FESZTL.)